

Platsnamn i Bastuträsk, Bjurholm

Del 1, tar upp de namn som börjar på 0-9 och A till K

Gunnar Odell

Senaste uppdateringen: 2023-10-24

Kartorna till detta dokument (del 1 & 2) finns på webbsidan: [Platsnamnibastutrask.html](https://www.platsnamnibastutrask.html)

Lantmäteriet om ortnamn

Ortnamn är under en viss tid och i en viss krets av människor entydig benämning på en bestämd geografisk lokalitet. Definitionen kanske inte säger så mycket om namnens verkliga roll och betydelse. I själva verket är ortnamnen våra viktigaste hjälpmedel när vi ska orientera oss i omgivningen. Där det finns människor finns också ortnamn. Ortnamnens huvuduppgift är att fungera som orienteringsinstrument vid kommunikation mellan människor, men de spelar också en stor roll för människors känsla av identitet och förankring i tillvaron. Namnen påminner ofta om ett levande förflutet och bidrar till att skapa hemkänsla och trygghet. Ortnamnen utgör kulturlandskapets immateriella del. En ändring i ett ortnamn kan upplevas som ett stort problem, inte bara på det praktiska planet, utan även på det personliga och känslomässiga. För att motverka detta vill vi sprida kunskap och medvetenhet om ortnamnens roll i samhället.

Den geografiska begränsningen

Kärnområdet för namnsamlingen i Bastuträsk är inom den ljuslila linjen på kartan här bredvid. Det är samma område som tas upp i laga skifte på 1860-talet. Areal ca 2869 ha inkl. vatten. En utvidgning har gjorts i öster som också ingår i Bastuträsks viltvårdsområde (BVVO), blå linje. Areal ca 926 ha. En del av detta område ligger i Degerfors socken/-Vindelns kommun. Totalareal för hela området är ca 3795 ha.

Namn på platser utanför området

I dokumentet har vissa namn av allmänintresse strax utanför området tagits upp. Man hör vissa av dem rätt ofta bland Ortsbefolkningen. Exempel är: Vinmyran, Lilltjärnbräntet, Västerbäck, Kråkdalsliden och Jenmyrliden.

Färre namn på kartorna än i dokumentet

Dokument innehåller i stort sett alla namn som kommit fram i "Namnjakten" till dags dato. I kartorna är det färre namn, främst pga. utrymmesskäl. Om urvalet, se under rubriken "Urval av namn..." lite längre ned. Vägar, stigar, fägator, m.m. presenteras i andra dokument som nås genom länkar i länksamlingen på webbsidan: [Platsnamnibastutrask.html](https://www.platsnamnibastutrask.html) (fr.a. pkt. 7).

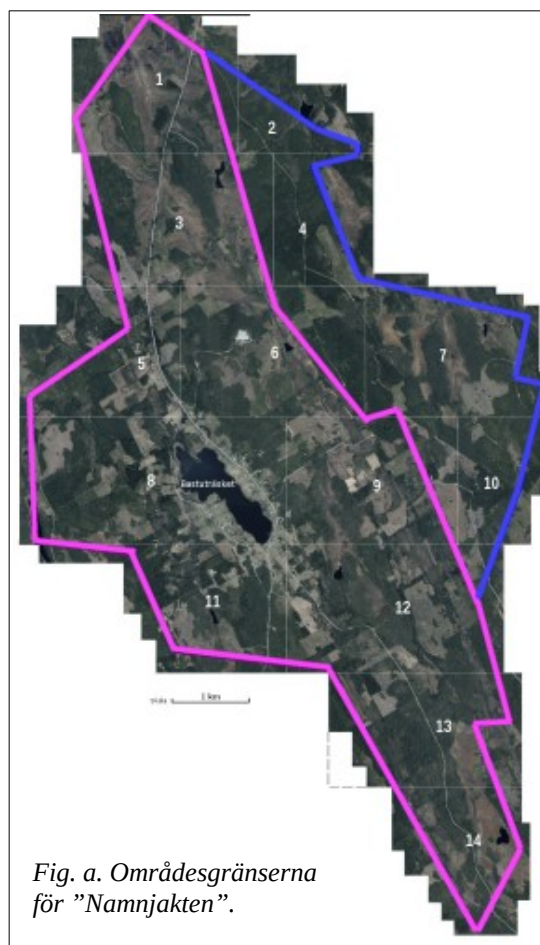

Fig. a. Områdesgränserna för "Namnjakten".

Meddelare/källor:

- A = Avvittringskarta från 1815.
AH = Asta Hammarberg 1934. Ortnamnsregistret (ISOF).
ASO = Ann-Sofi Olsson (g. Isestedt) 1959. Avskrift på Ann-Sofis fältanteckningar, ISOF (Institutet för språk och folkminnen), NAU (Namnarkivet i Uppsala).
BJ= Bengt Johansson. Bastuträsk Bjurholm 2022.
CJ = Christer Johansson. Björklinge, Uppland 2022 ^{*)}.
FO = Fred Odell (f. 1931, d. 2012). Tidigare Bastuträsk Bjurholm & Umeå.
GO = Gunnar Odell. Täfteå, Umeå 2022-2023.
GP = Gösta Pleje (f. Johansson 1916, d. 2002) . Tidigare Bastuträsk Bjurholm.
HK= Hemmansklyvning av nr 1 Bastuträsk 1887-88.
H = Hemmansklyvning av nr 3 Bastuträsk 1898-99.
HJ = Helge Johansson (f. Holmgren 1911, d. 2005). Tidigare Bastuträsk Bjurholm.
KÅJ = Kjell-Åke Johansson. Bastuträsk Bjurholm 2022.
L = Lantmäteriet (kartor och register). ”Min karta”: <https://minkarta.lantmateriet.se/> .
LL = Lisa Lidberg 1939. Ortnamnsregistret (ISOF).
LP = Lagfartsprotokoll från 1885 (Sunnansjö nr 1).
LS = Laga skifte i Bastuträsk 1862-64, med karta från 1868.
<https://historiskakartor.lantmateriet.se/hk/detailed>
LSV = Laga skifte i Västansjö 1909.
MBB = Maj-Britt Burén. Umeå 2022.
MD = Miles Kneeland Dean. USA 2022.
MN = Margit Nilsson 1973 & 1993 (häfte resp. bok ^{**)}).
MP = Mats Pleje. Bastuträsk Bjurholm 2022-2023.
ONR = ISOF (”Ortnamnsregistret”): [Ortnamnsregistret](#) .
PG = Patrik Gustafsson (jaktledare i Bastuträsk). Nyåkerstjärn 2022.
RAÄ = Riksantikvarieämbetet (”Fornsök”): <https://app.raa.se/open/fornsok/> .
SL = Stig Löfgren. Bastuträsk Bjurholm 2022.
SP = Skogsstyrlesen (”Skogens pärlor”): <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/> .
SS = Okänd från ISOF:s arkiv.
TO = Tage Olsin. Annelöv, Skåne 2022.
Å = Älgjaktskartor (från diverse år).
ÖJ = Östen Johansson. Bastuträsk Bjurholm 2022.

^{*)} Christer Johansson nämner bl.a. följande som sina källor: *Lars-Ola Johansson (CJ:s far), Magnus Stenberg, Lage Lind, Stefan Karlsson, Alvar Karlsson, Thor Berg, Arndt Norberg, Kenneth Vännman, Jan-Olof Forsberg, Värner Johansson och Sverre Sandström.*

^{**)} Margit Nilsson, häftet *”Bilder och anteckningar. Bastuträsk-Bjurholm”* 1973. (MN 1973).
Margit Nilsson, boken *”Källa till Hörnån”* 1993. (MN 1993).

Obs! Vissa av ovanstående förkortningar används ofta i dokumentet, varför man bör lägga de vanligast förekommande på minnet; L = Lantmäteriet, LS = Laga skifte, ASO = Ann-Sofi Olsson, LL = Lisa Lidberg, CJ = Christer Johansson, MN = Margit Nilsson, MP = Mats Pleje och GO = Gunnar Odell. De övriga får man slå upp då det blir aktuellt.

Not! Det här är väl egentligen inte ett dokument som man läser från pärm till pärm i ett svep, utan mer att betrakta som ett uppslagsverk. Kartorna ger snabb information och vill man veta mer om bakgrunden till ett platsnamn så slår man upp det här. De tre färgade ”symbolflaggorna” i kartorna visar var det kan vara särskilt lämpligt att läsa i dokumentationen.

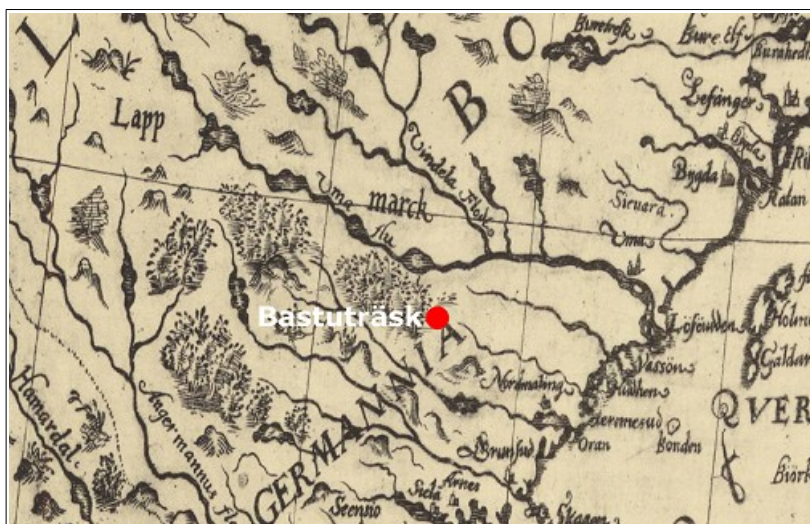

Fig. b. Karta från 1621. Bastuträsk ligger ungefär vid röd prick.

Referenspunkter

I dokumentet används två referenspunkter för att ange ungefärlig riktning och avstånd till platser:

* **RefPkt1** = "Bäckbron" vid Bastuträskets utlopp, dvs. sjöns sydspets:

Fig. c. Referenspunkt 1.

* **RefPkt2** = Längst in i Sjörränningsviken vid Bastuträskets nordspets:

Fig. d. Referenspunkt 2.

Många gånger är det fråga om riktning och avstånd till ett område, då gäller till ungefärlig mittpunkt i området!

Speciella riktningar i byn som man bör känna till

Se: [Riktningarna_i_Bastutrask.jpg](#)

Urvalet av namn på kartorna där alternativa namn finns

Det är verkligen inte helt givet vilket namn man ska använda sig av då flera varianter förekommer, det kan nog alltid bli diskussioner om urvalet. Här några ”regler” i prioriteringsordning som jag lutat mig mot när jag bedömt namnen från fall till fall:

* Officiella namn från Lantmäteriet har kommit i första hand, utom i de fall då namnet är uppenbarligen felaktigt, förvanskat eller lite använt av ortsbefolkningen. Ett par exempel: Dödmanmyran, här har jag valt namnet från laga skifte, dvs. Dömarmyran. Småningsdammen, här är Smånäsdammet en riktigare benämning, enligt min mening. Det går också i stil med övriga tidigare dammanläggningar i och kring byn (t.ex. Vinmyrdammet och Sjødammet).

* Alldagliga namn har kommit i andra hand. Ibland (och i mån av plats) har två namn satts ut i kartan. Det kan vara fråga om ett äldre namn till nuvarande Lantmäteriets namn, eller ett alldagligt namn som egentligen inte är så lyckat i förhållande till ett äldre eller nyare mer beskrivande namn.

* Om äldre namn, från t.ex. laga skifte, levtt vidare men förändrats, har senare stavning använts. Exempel: För Vikrödingen har Vikranningen använts.

* För beskrivande namn med flera ord, har ett kortare namn valts. T.ex. ”Traktorvägen mot Åkerbäck”, har omvandlats till Åkerbäcksvägen.

* För namn såsom Odlingen och ”Gäla” har ett förled skrivits ut för att kunna skilja dem åt. Exempel: ”Kjells odlingen” och ”Engmans gärda”.

* För platser som saknar levande namn idag, har det senast kända namnet använts, med ibland en modernare stavning. Exempel: Kalfhäggnaden, har blivit Kalvhäggnaden.

* För intressanta platser utan känt namn, har ett namnförslag gjorts. Exempel: Granholmsudden, Lobackviken, Sveas muren och Rävahuvve.

Citationstecken på platsnamn eller inte

Dubbla citattecken är lite godtyckligt använda i detta dokument. Främst förekommer de för platsnamn på dialekt, beskrivande namn med flera ord, namnförslag (nya namn), mindre spridda namn, namn med siffror, etc. Läsaren får ha överseende med att det inte är helt konsekvent utfört!

Kommande arbete

Ambitionen är att nya namn, samt förslag på rättningar och förbättringar, som dyker upp framgent kommer att uppdateras löpande med oregelbundna intervall.

Tack!

Det finns många att tacka för visat engagemang i detta projekt, se källförteckningen! Ett särskilt tack dock till initiativtagaren *Mats Pleje* och fr. a. *Christer Johansson* som har lagt ned mycket tid och möda med detta! Utan alla källor, gamla som nya, hade detta inte varit möjligt att genomföra.

Laga skifte

En hel del platsnamn är hämtade från registret till laga skifte i Bastuträsk 1862-64. Kartan upprättades 1868, men där står inga namn att finna. Däremot en mängd siffror som man sedan kan söka upp i registret. På så sätt har det gått att koppla ett namn till en plats.

1548	skog, elydalen stors lörd	2	172	86
1549	sk	3	210	7107
1550	sk	4	190	9750
1551	sk	4	146	1180
1552	sk	4	14	350
1553	sk	13	270	11333
1554	sk	3	82	3667
1555	sk	6	30	50
1556	sk	10	240	3920
1557	sk	3	134	67
1558	sk	13	38	2867
1559	sk	3	110	3667
1560	sk	5	196	2920
1561	sk	3	30	12
1562	sk	10	26	1717
1563	sk	53	142	4829
1564	skog med viddelstigen stors lörd	6	42	70
1565	sk	6	66	1080
1566	sk	32	18	3080
1567	sk	32	110	32
1568	sk	10	120	1220
1569	sk	8	90	1105
1570	sk	8	105	2060
1571	sk	8	148	16
1572	Markgrändanget	3	484	14130
1573	sk	5	76	14380
1574	sk	16	460	2912
1575	Spängsmyran	8	280	2770
1576	sk	2	144	18

Fig. d3: En skannad sida från en avskrift av boken.

Sammandrag

Lettar	Känna	mest	totalt skifte	
<i>Undantag af skifte.</i>				
A	1	$\frac{1}{32}$	4	Hemmansägaren Gustaf Norberg härskävit
B	1	$\frac{1}{32}$	1	" Israel Lindberg d:
C	1	$\frac{1}{64}$	2	" Jön Jönsson äldre d:
D	1	$\frac{1}{64}$	3	" Jön Jönsson yngre d:
E	1	$\frac{1}{32}$	1	" Olof Johansson d:
F	1	$\frac{1}{32}$	3	Leidsägaren är 2 skifte Jöhn Jöhnsson d:
G	2	$\frac{1}{32}$	3	" Israel Johansson d:
H	2	$\frac{1}{32}$	2	" Jöhn Jöhnsson d:
I	2	$\frac{1}{32}$	3	" Johan Olof Holmgren d:
K	2	$\frac{1}{32}$	3	" Johan Hansson d:
L	3	$\frac{1}{32}$	4	" Emanuel Nilsson d:
M	3	$\frac{1}{32}$	4	" Martin Kungsmän d:
N	3	$\frac{15}{256}$	3	" Jöhn Andersson d:
O	3	$\frac{15}{256}$	2	" Karl Olof Löfgrens arvingar d:
P	3	$\frac{1}{64}$	2	" Jöhn Hansson d:
				<i>Samman</i>
Rättegångens sammandrag Juli 1864				

Fig. d4: De fjorton hemmansägarna vid laga skifte räknas upp här.

Mats Pleje har gjort en mycket läsvärd [sammanfattning av laga skifte i Bastuträsk by](#), Tryck på länken i mening ovanför att läsa den. Pdf, 17 MB, 45 sidor.

Namn med siffror:

”24:an”

Storhygge i ett stort område kring Långtjärnen upptaget av Modo på 1950-70-talet (se flygbild nedan från 1975). Ägs av *Holmens bruk idag*. (CJ). Namnet kommer sig av att fastighetsbeteckningen är 24:1.

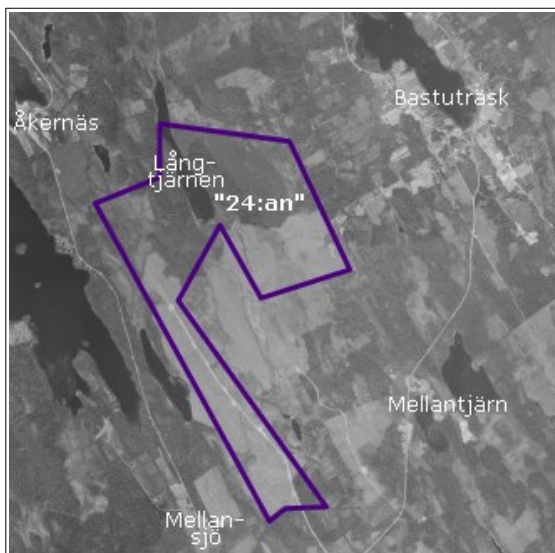

Fig. 1 ”24:an”. Flygbild från Lantmäteriet 1975. Notera att det samtidigt var stora hyggen söder om denna fastighet också.

”24-vägen”

Är lika med Långtjärnvägen/Långtjärnåsvägen. (CJ).

Vägen börjar vid landsväg AC 600 ca 1 km NV om korsningen mot Mellansjö i norra delen av Lillarmsjö och sträcker sig ca 7 km norrut till Långtjärnåsen. Se även ”Vändplan på 24-vägen”!

”279”

Ca 3,5 km NO om RefPkt1 eller ca 330 m SV Anders-Perstjärnen.

CJ skriver: ”Denna plats har kallats ”279” sedan ca 40 år tillbaka. Vi hade inget bra namn just där och då Anders Isaksson (yngsta barnet till Sven och Britta Isaksson, Norrby) och jag skulle gå dit från byn för att tälta visade pappa oss på en äldre karta hur vi skulle gå. På kartan stod det 279 m. ö.h. och sedan dess har många använt just ”279” för platsen. Fotot är taget från ”279” i riktning söderut med Mittiåsen på andra sidan myren. Egentligen är det triangeln mellan myren där ”Tjänna vid 279” och ”Holmsundslinjen” skapar, som kallas ”279”. Tidigare var det riktigt vackert där och runt Anders-Perstjärn med grov, tät granskog samt gamla grova tallar på höjderna och på de små backarna på myrarna. Nu är nästan hela Västerbäcksliden, t.o.m. de små höjderna på myrarna, kalhuggna”.

Fig. 2. Foto: Christer Johansson. ”279” i förgrunden, med ”Tjärnen vid ”279” och ”Mittiåsen” i bakgrunden.

”3:43”

Är lika med ”Rickards tomten”. Rickard Olsson (f. 1899-02-07 Bjurholm, d. 1956-04-07 Bjurholm) och hans hustru Alfa (f. 1898-06-24 Bjurholm, d. 1972-08-31 Bjurholm) styckade av tomten 1954-55 för att bygga ett bostadshus där som de ämnade bo i som pensionärer. Rickard dog emellertid redan 1956 så det blev aldrig av. Tomten är avstyckad från hemmanet 3:44 och ligger ca 270 m SSV om RefPkt1. Det har stått ett garage på tomten som revs på 1970-talet. Detta användes som nattlig parkering av ”Bjurholmsbussen” ett tag, men även mejeriföreningen hyrde lokalen under en tid. I avstyckningshandlingen står bl.a. ”Såsom tomtplats måste området otvivelaktigt anses mycket lämpligt. Vattenledning finnes i närheten och avlopp kan lätt ordnas ned till sjön.”! På åkern där tomten ligger har kolmilor funnits, varför den idag mest kallas för ”Kolbackslägdan” (GO).

Fig. 3. Foto: Gunnar Odell, 2022-05-21. ”Rickards tomten”. Notera alla blommande vitsippor på den s.k. Telelägdan i förgrunden. Fotoriktning mot norr. Bastuträsksjön i bakgrunden.

Namn i bokstavsordning:

Abborrgrundet

Etablerat namn. Nämns redan av Lisa Lidberg 1939.

Christer Johansson skriver 2022-04-27: ’Abbarrgrunne’/Abborrgrundet, som ligger mitt i sjön i riktning från Fridolf Vännmans köksfönster. Lars-Ola och Östen Johansson brukade markera/bygga upp det med stenröse på somrarna. Därefter blev det pappa och jag och de senaste åren jag och sonen (Axel), se bilden intill. Position (WGS 84) Lat. 64,02201, Long. 19,339354.

Foto: Christer Johansson.
Red. anm: Köksfönstret är numera Kenneth Vännmans. Lars-Ola och Östen var bröder. Lars-Ola var Christers far (död sedan några år tillbaka).

Abborrstenen

Oklart läge, men troligen är det fråga om det stora sten-/flyttblocket som ligger längst ut på Vikranningsholmen/"Killingholmen". Carina Olsson 2022 (som har en gård på Åkernäset), menar dock kanske att det är ett block ute i vattnet nära Åkernäsets udde.

Abborrtjernänget

Namn från LS. Ca 100-200 m SSO om Abborrtjärnen, på Abborrtjärnmyran. Ca 1,3 km SSV om RefPkt1.

Abborrtjärnbäcken

Rinner från Abborrtjärnen och norrut ned till Bastuträsksjön med utloppet i Nyverksviken. En sträcka på ca 1,6 km. Även kallad Abborrtjernbäcken (LS), "Abbartjännsbäcken" (dialekt, MP), Brunnsbäcken (LL), Vikraningsgroven (ASO) och Skravelbäcken (ASO). I (MN 1993), s. 56 står om en Qvarnbäcken bredvid Abborrtjärn. Kan Abborrtjärnbäcken även ha kallats Kvarnbäcken en gång i tiden? Delar av bäcken verkar ha haft lite olika namn genom tiderna! Den udde som nu finns vid utloppet fanns inte vid laga skifte. Kanske har den tillkommit pga. sedimentation, eventuell grävning när bäcken rätades ut, och/eller sänkning av sjöns vattennivå? Se Abborrudden!

Abborrtjärnen

Enligt Lantmäteriet (L). Även kallad Abborrtjärn, "Abbartjärna" (dialekt, MP) och Abborrtjern (LS).

Ligger ca 1 km SV om RefPkt1. Tjärnens yta är idag ca 1,1 ha (ca 85 % av ytan vid LS). Okänt om bäcken/diket från Hästjärnmyran till Abborrtjärnen har något namn - "Hästjärnbäcken/-diket" är kanske mest logiskt? (GO).

Fig. 4a. Foto: Gunnar Odell, 2021.
Abborrtjärnen. Fotoriktning mot söder.

Abborrtjärnliden

Ås direkt öster om Abborrtjärnen. (L). "Abbartjännslia" (på dialekt, MP & CJ).

Vid röd pil i fig. 4b nedan finns en liten bergknalle. Där brann det någon gång under 1990-talet, troligen i samband med ett blixtnedslag när det var torrt på sommaren. Lösa stenar på berget skvallrar om att det kan finnas en hög halt av metaller (främst järn) i bergarten. Branden upptäcktes snabbt och brandkåren lyckades begränsa det nedbrända området till ca 40x40 m. Bergknallen borde få ett namn, mitt förslag är "Åskknallen" (GO).

Fig. 4b. Abborrtjärnliden med "Åskknallen" (vid röd pil). Flygbild från Lantmäteriet 2022.

Abborrtjärnmyran

Myr söder om Abborrtjärnen. (L). Gränsar till (går ihop med) Nördtjärnmyran längre söderut mot Mellantjärn. Exakt var namnbytet sker är oklart, men troligen nära gränsen mellan byarna. "Abbartjärnsmyra" (dialekt, MP). *Abborrtjernängen*/"Äng vid Abborrtjern". (LS).

"Abborrudden"

Är den udde som nu finns vid Abborrtjärnbäckens utlopp, den fanns inte vid LS. Kanske har den tillkommit pga. vattennivåsänkning, sedimentation och eventuell grävning när bäcken rätades ut? Not. Den lilla viken mellan Vikranningsholmen och "Abborrudden" får betraktas tillhöra Nyverksviken (det var så vid laga skifte då "Abborrudden" inte fanns).

AC 600

Landsvägen genom Bastuträsk som byggdes 1932. Går från Östra Strömåker till Sundö norr om Skivsjö(n). (L). Kallas ibland i byn för "Bjurholmsvägen" alt. "Skivsjövägen" beroende på vilken sida om byn man befinner sig. Nyligen (2023) hörde jag "Asfaltvägen" nämnas om denna väg. Asfalten kom troligen dit 2007 då en kraftig ombyggnad av vägen gjordes. Före det var beläggningen oljegrus under ett antal år. Mestadels har det dock varit en "vanlig" grusväg som dammbands med "väglut" (sulfitlut) emellanåt.

"Albins Radde" – se Raddet!

Anders-Persberget

Det dominerande berget strax NO om Bastuträsk by. (L). Namn efter Anders Persson (f. 1726), se Anders-Pers torpet.

Fig. 5. Foto: Gunnar Odell, 2022. Anders-Persberget strax norr om Bastuträsk by. Fotoriktning mot norr.

Anders-Perstorpet

På Anders-Persbergets sydsluttning. Anders Persson f. 1726 fick ta upp detta torpställe 1777 mot att han undervisade barn i kristendom. Torpet övergavs på 1890-talet. Kallas även "Anders-Pers husgrund" (MP).

Fig. 6. Foto: Gunnar Odell, 2022. Anders-Perstorpet. Fotoriktning mot öster.

Anders-Perstjärnen

Bakom Storbrännan sett från Bastuträsk (ca 3,9 km NO om RefPkt1), ca 1,6 km söder om Pettersborg, ca 850 m VNV om Västerbäck. (L). CJ skriver: "Här fiskade jag och en kompis en gång i 15-årsåldern. Abborrarna var de svartaste abborrar jag någonsin har sett, t.o.m. ögonen var helt svarta. Den första abborren (av typen "tusenbröder") jag fick upp, tvekade jag att ta loss från kroken eftersom den var så väldigt svart, vad är det som jag har fått, hann jag tänka."

Fig. 7. Foto: Christer Johansson, 2021. Anders-Perstjärnen. Fotoriktning mot söder.

"Anderssons"

Platsen heter Nydala, men oftast har på senare tid sagts "Paul Anderssons". Se Nydala!

"Anhalten"

På Tjärnmyrbergets östsluttning ca 250 m VNV Tjärnmyrtjärnen. Där brukade "Pettersborgarna" vila innan de fortsatte mot Bastuträsk. Stigen användes nog mest av vandrare. (CJ).

Fig. 8. Foto: Christer Johansson, 2020. "Anhalten" efter Pettersborgstigen. Stockarna lade pappa dit som ny vilobänk för många år sedan. Fotoriktning mot söder.

Annesmyran

Strax öster om Gårdmyran och öster om Abborrtjärnbäcken. Söder om Lagranningen. Ca 900 m öster om RefPkt1.

”Annasmyran” kallades det på en avvitringskarta från 1815. (A). ”Annas myra” (MP).

”Annesmyran” (ASO).

Annesmyrrödingen

Beläget längs Abborrtjärnbäcken strax väster om Annesmyran. (LS). Namnet har dött ut. I modernt språkbruk skulle det ha blivit Annesmyrranningen.

Rödning (vid LS) – kommer från ordet **röjning**. Idag säger man i byn oftast ”ranning” om samma platser. Under mellanperioden kallades det ”raningar”. Raning = röjd äng utefter en älv-, å-, bäck- eller sjöstrand. Synonymer till raning (åtminstone i Bastuträsk) är: *rödning, rödjning och ranning*. En väsentlig del av fodermarkerna förr utgjordes av myrslåtter och raningar. Raningen översvämmades på våarna (och vissa höstar) och gödslades därvid på ett enkelt sätt. Det fanns vid LS många *rödningar* och *rödningsland* runt om i Bastuträsk, och gör det fortfarande men benämns då ranningar (/raningar).

”Apostlaläjdä”

Ca 250 m SSO om RefPkt1, väster om Bastuträskbäcken. Åkern kallades så enligt HJ och GP. Lär ha haft tolv diken vid LS på 1860-talet – lika många som Jesu apostlar var. Det är bara två diken kvar idag, resten är täckta (täckdiket med tegelrör). Numera kallar vi åkertegen ”Tegellägdan” pga. alla tegelrör där nere under markytan. (GO). Rören håller på att täppas igen, så åkern blir fuktigare och fuktigare med åren.

Fig. 9. Foto: Inga-Lisa Odell, 1982. Sven Olofsson bärgar hö på ”Apostlalägdan” / ”Tegellägdan”. Fotoriktning mot norr.

”Arnolds smedja”

Ca 100 m V Kvarnforsen (som ligger i norra delen av Såggrubba). Tidigare även kallad ”Kalles smedja” (han var Arnolds far Karl/”Kalle”). Efter många års förfall revs den någon gång under senare delen av 1990-talet (troligtvis av Arnold). Karl* Gottner Löfgren f. 1906-09-11 Bastuträsk, Bjurholm, d. 1978-04-22 Bjurholm. Leon Arnold* Löfgren f. 1934-10-20 Bastuträsk, Bjurholm, d. 2008-07-04. Vem som byggde smedjan och när är för mig ännu okänt (GO).

Fig. 10. Flygfoto: Lantmäteriet, 2022. Läget för f.d. ”Arnolds smedja”. Kulturlämningarna finns inne i en mycket tät ungranskog.

Fig. 11. Foto: Gunnar Odell, 1974. "Arnolds smedja". Fotoriktning mot V (sedd från Kvarnforsen).

Fig. 12. Foto: Gunnar Odell, 1990-talet senare hälft. "Arnolds smedja". Fotoriktning mot NV.

"Asfaltvägen" – se AC 600!

"August Manuls löten"

F.d. inhägnad och sommarladugård på 2:32_1. Ca 530 m VNV om RefPkt1, eller 100 m SV om Bastuträsk 342 (i norra kanten av höjden där). På 3 Bastuträsk, väster om sjön. Dit drev "getaren" på kvällen kreturen från skogsbetet och respektive ägare hämtade där sina kor till mjölkning (ASO). Se även "Löta"!

Badplatsen

Har inte sett eller hört något namn på badplatsen, annat än att det sägs att man "ska fara och bada på badplatsen". Vägen dit från landsvägen kan möjligen kallas "Badplatsvägen"?

"Bakpasset"

Älgpass ca 550 m SSV Höglidjärnen som gjordes av CJ och Lars-Ola Johansson ca 2012.

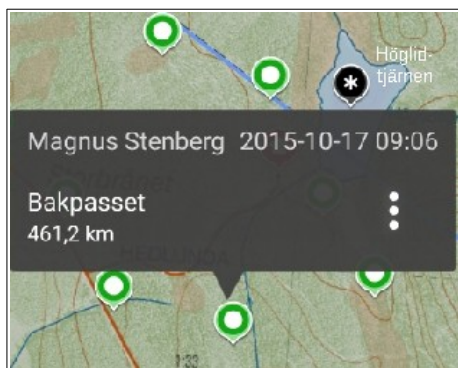

Fig. 13a. Från "Älgjaktskartan (Wehunt)". "Bakpasset". Det finns en skylt vid "Höglidjärnvägen" som visar var man ska gå in till passet. Används numera sällan.

”**Bakviken**” – se ”Östra Sjörränningsviken!

”**Barnschens**”

Även kallad ”Branschens”. På 1:35 öster om ”Braxselevägen”. *Det var Erik Johanssons (”Erik Jansens”) barns åker. Ninni Nygren (dotter till Erik) m.fl. barn fick åkern av sina föräldrar. Därav ”Barnschens”, dvs. barnens. En ruta mot vägen nedanför Sven Olofssons gård (Bastuträsk 24), 777 m² stor. Sven köpte den av Kuno Nygren i Mellantjärn. (MP).*

Bastunäset

Utskjutande udde i norra änden av Bastuträsksjön. Det är en synlig del av den isälvsås som löper rätt igenom hela sjön. Det mesta av åsen i sjön ligger någon meter under vattenytan. Uppstickande delar är Stor-Sävelund, Abborrgrundet (vid lågvatten), Lill-Sävelund och ”Sjöbacknäset” (se dessa).

Platsen för den första bebyggelsen i byn. Här uppförde de fiskare, som först kom till byn bastu för rökning av fisken. Detta gav näset, och senare byn dess namn. Fram till början av 1900-talet torkades korn i bastu. Nästan varje gård hade egen bastu. (ASO). Bastu = torkhus. Här hade förr Tegsnäsborna sina fiskarbastur. (LL). I (MN 1973) på s. 5 står det lite mer om ”bastur”.

Bastuträsk

Byns namn enligt L. Det har tidigare funnits lite olika namn på byn: ”Bastugu Träsk”, ”Bastuguträsk”, ”Badstuträsk”, (”Bastunäs” – i telenätet) och ”Armsjö” (sent 1600-tal i samband med att första torpet/nybygget kom dit, enligt MN 1993, s. 9).

Omkr. 200 inv. Började bebyggas i början av 1700-talet. Fiskare från Tegsnäset, Degerfors, uppförde bastur för torkning av fisken på Bastunäset, innan platsen ännu hade bofast befolkning. Enligt somligas uppfattning skall lappar och finnar samtidigt ha slagit sig ned här. Därav träsk = sjö. (ASO). Idag är det endast ca 40 åretruntbosatta i byn.

Bastuträskbäcken

Bäcken börjar vid Bastuträskets utlopp. Ca 6,6 km nedströms kallas vattendraget för Hörnån. Bastuträskbäcken är bara en av flera bäckar i området som utgör källa till Hörnån (apropå *Margit Nilsson* bok ”Källa till Hörnån”). Bäcken har haft olika namn: Bastuträskbäcken/”Bastuträsks ån”/”Bastuträsks bäcken”. (LS), Qvarnbäcken i ett ”avsöndringsdokument” från 1886, Kvarnbäcken på en karta från 1928 och idag åter Bastuträskbäcken (L). *Rinner söderut från Bastuträsket. 2 km öster om Östervik förenar den sig med Tjärnbäcken och kallas därefter Hörnån. (ASO). Bäcken var betydligt krokigare före flottningsepoken. Idag är bäcken till stora delar uträdd, inte minst vid Myrkanalen över Ytterranningarna (ca 4 km nedströms sjöns utlopp).*

Bastuträsket

Den stora vattensamlingen mitt i byn. Bastuträsket enligt L. Har stavats Badstuträsket (A). Idag sägs mest Bastuträsksjön eller enbart ”Sjön”. Observera att namnet ”Avaträsksjön” i Google Earth är fel!

Fig. 13b. Foto: Gunnar Odell, 2022-07-28, kl. 21:29. Vy över sjön från Bastuträsk 20.

”Berget” – Den lilla åsen mellan Bastuträsk 219 och 215 kallar vi Berget. (MBB).

”Bergtäkten”

På Tjärnmyrberget. Se ”Stenbrottet”!

”Bergtäktsvägen”

Vägen på Anders-Persberget upp till ”Bergtäkten”/”Grustäkten”/”Stenbrottet”. Se ”Kenneths väg”, vilket är det namn som de flesta i byn använder idag!

”Bjurholmsvägen” – se AC 600!

Björklunds koja

Ca 1 km norr om ”Stenbrottet” (på Tjärnmyrberget). På Nyfönnebyrån nära Nyfönnebyrån på skiftet 1:30_3. I ett område som lokalt kallas ”Holmarna” (CJ). Det är troligen Hans Björklund som tagit kojans till denna plats. Pappa kallade i alla fall kojans för Björklunds koja. Den har varit låst åtminstone sedan 1990. (CJ).

Fig. 14. Foto: Christer Johansson. ”Björklunds koja”.

”Björnpasset”

Älgpasset strax söder om korsningen Åkerbäck-Jackssons torpet. Ca 2,7 km ONO om RefPkt1. Passet gjordes av Lars-Ola Johansson ca 1990. Namnet kommer sig av att Lars-Ola fann en ”hälbjörn”/”spännbjörn” där. Redskapet användes för att spänna kättingarna runt virkeslassen. (CJ).

Fig. 15. Foto: Okänd. ”Hälbjörn” alt. ”Spännbjörn”.

Björnranningen

Ca 300 m väster om RefPkt2. Längs bäcken/diket som rinner från Djupmyrtjärnen. Har fått sitt namn av att en björn fångats här. Ett gevär hade gillrats upp, ett köttstycke fäst i ett snöre. När björnen slet i köttet, brann skottet av. (ASO). Åker och myr i Bastuträsk. (LL).

Björnranningsdiket

Liten bäck till Bastuträsket. (LL).

Troligen bäcken/diket från Djupmyrtjärnen som rinner ut i Sjörranningsviken. (GO).

”Bolagshägna”

Ett mindre tallområde NNO om Bastuträsk 86. (CJ). På Anders-Persbergets södra sida/sluttning i närheten av där den gamla kärrvägen delar sig mot Anders-Persberget respektive Pettersborg. Skogsbolaget Holmen AB äger fastigheten 1:15 idag (2023-04-01).

Bolagsåkern

Ca 160 m SSV om Bastuträsk 305.

MP skriver: *Liten åker/sluttning i österläge strax SSV om fastigheten 3:26, Nydala.*

Modo/Holmen äger marken. Mina får älskade att ligga där i morgonsolen på 1980- och 90-talet. Åker i Bastuträsk på Mo & Domsjö's mark. (ASO).

”Bollröset”

Ett relativt stort sten-/blockkröse ca 50 m OSO om informationstavlan på f.d. fotbollsplanen (som står på norra delen av ”planen”). Ca 670 m SSV om RefPkt1. Stenar och block som troligen rensades och kördes bort i samband med fotbollsplanens tillkomst. Namn från 1979 (GO).

”Boons dammen”

Litet område på fastigheten 3:49 som på våren däms upp pga. ispropp i en vägtrumma. Vid denna tid rastar änder, vadare, m.fl. där. Vid övriga tider på året är det en torrlagd åker. (GO).

”Branschens” – se ”Barnschens”!

Braxselevägen

I något äldre stavning ”Brackselevägen”. Grusvägen över skogen längs isälvsåsen mellan Bastuträsk och Braxsele. Andra namn på vägen till Braxsele är: ”Åsvägen”, ”Vägen över Åsa(rna)”, ”Vägen uti Åsa” och ”Vägen utat Åsa”. (MP, CJ, MBB, m. fl.). Vägen hade delvis en annan sträckning innan dagens väg byggdes i slutet av 1950-talet. Delar av kärrvägen kallas eventuellt för ”Gambyavägen” av jaktlaget. (PG, CJ). Strax öster om ”Gustavssons” delade vägen upp sig. Kärrvägen mot öster ledde till Lillberg (och sedan även längre bort mot Harrsele). Se bild under ”Åsvägen”!

Britas tomta

Ca 570 m väster om RefPkt1. Mer exakt läge, se karta i figuren nedan. Observera att koordinaterna för kulturlämningen i ”[Skogens pärlor](#)” m.fl. är något felaktiga (ca 80 m fel)! Brita* *Margareta Johansson f. Eklund 1831, d. 1888 (g. m. Carl Johansson f. 1840, d. 1865) hade sin stuga där. Rester av tomtplatsen finns kvar.* (MN 1993), s. 101.

Fig. 16a. Flygfoto: Lantmäteriet. ”Britas tomta”. Ca 225 m väster om ”Kyrksten”.

Brunnsbäcken – se Abborrtjärnbäcken och Lagranningen!

Brånan

Det finns några ”Brånan” i Bastuträsks närområde (t.ex. vid Tribladtjärns NR). Det ”Brånan” som åsyftas här ligger ca 1 km söder om RefPkt1. Namnet bör ha funnits vid LS då den gamla vägen där som ledde till Östervik kallades Brånävägen. Enligt LL ska ”bråna” (och ”bränt”) betyda *eldhärjad trakt*. Ordet är nog dialektalt, eftersom det inte finns i SAOB, SAOL eller SO. Personligen (GO) har jag alltid förknippat ett ”brån” med en sorts höjd. Alla platsnamn med ”brån” i sig på Lantmäteriets kartor kring Bastuträsk ligger på höjder (ett exempel är Storbrånet,

en mäktig lid ca 4 km norr om byn). På dialekt uttalas Brånan ungefär som ”Brörnan”. CJ säger att ”Hembrånan” finns i byn, men ingen vet helt säkert var det ligger. Vid LS fanns ett Hembrånaberget nämnt, men ingen beskrivning om var det låg. Det kan vara så att Brånan här är lika med Hembrånaberget!? Det ”brånaberg” som inte ligger hemma (dvs. nära byn) bör vara Storbrånet. Se vidare ”Hembrånan”! Ibland kallas Storbrännan och Storbrånet för ”Storbrånan” (eller sällsynt enbart ”Brånan”).

Brånamyran – På Storbrånet ca 3,6 km NO om RefPkt2. Strax utanför Bastuträsks VVO.

Brånavägen

Namn från åtminstone LS. Börjar vid Klockartomten och går till Östervik över Kråkdalsliden och Trehörningsberget. Vägen kan i stor utsträckning följas även idag. Alternativnamn är ”Kråkdalslidvägen”, ”Norrbyvägen” och ”Österviksvägen”. (GO). Vägen gick till Norrbyn och i höjd med Östervik fanns en anslutningsväg.

Brännan

Namnet åtminstone från LS. En av flera ”Bränna” i byn (se nedan). Brännan uttalas som ”Bränna” på dialekt (MP). Ungefärlig utbredning av Brännan framgår i kartbilden nedan.

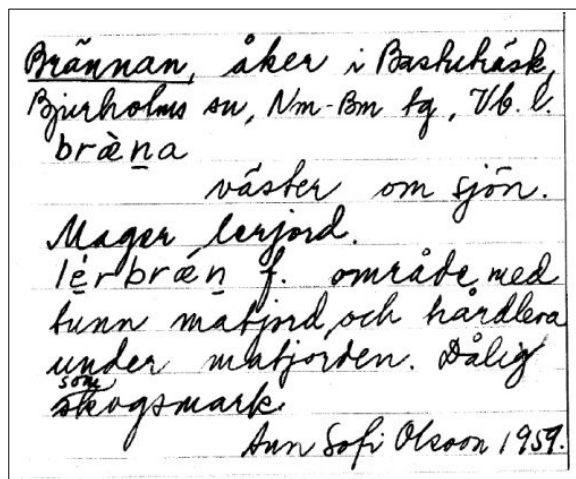

Fig. 16b. Ann-Sofis anteckningar om Brännan.

Fig. 16c. Karta: från Lantmäteriet. Illustration: Gunnar Odell. Brännans ungefärliga utbredning vid laga skifte (inom rödprickat område).

De övriga ”Brännan” är kanske av något nyare datum:

- * ”Bränna” på (Yttre) Stavarn. Ligger på fastigheten 1:5_1. Ca 110 m öster om Bastuträsk 219. (MBB).
- * Väster om Nördtjärnmyran i Mellantjärn finns en Brännan vars nordligaste del går in på Bastuträsks område (L).

Brändalen

Ca 800-1100 m SSO om RefPkt2. Namnet åtminstone från LS. *Stenig slättermark från Brännviken och ca 300 m söderut (till Bastuträsk 345).* (ASO).

”Brändal’n” på dialekt. (MP). *Kornet hade lätt för att frysa där.* (GP).

Brändalsviken – se Brännviken!

Brännviken

Brännviken, viken norr om Brännan och Brändalen. (ASO). Andra namn som förekommit är: *Olles viken/vika* (MP). Efter Olof Olsson f. Olofsson 1890-06-20, d. 1962-05-15. *Kjells viken/vika*. (ÖJ). Kjell Olsson f. 1923, d. 2012, var son till "Olle" ovan. *Brändalsviken*. (LL). *Båthuggarviken*. (ASO).

Bräntet

Ett stort skogsområde på en höjd mellan Västansjö och norra delarna av Bastuträsk område. Mittpunkt är ca 3,5 km NNV RefPkt2. Kallades Österliden vid laga skifte i Västansjö 1909 (LSV). *Bränte. F.d. Modos skifte, brändes efter avverkningen*. (MP). *Som 6:e klassare (1928) var jag med på ett lov och högg slagagran ("lång gran"). 13 om dan 21-23 tum (52-58 cm)*. (GP). Även åkern NV om "Kenneths grusgrop" kallas "Bränte" enligt BJ.

"Bräntetvägen" – se "Nyåkertjärnvägen"!

"Brörnan" – se Brånan!

"Byastugan" – se "Skolan"!

Båthuggarviken – se Brännviken!

Bäckbacken – se Bäckmyrbacken!

Bäckbron

Bron över Bastuträskbäcken vid Bastuträsksjöns utlopp. Har använt detta läge som referenspunkt (RefPkt1) för många avstånds- och riktningangivelser till platser i detta dokument. (Landsvägsbron över bäcken ca 100 m nedströms har inget namn, vad jag känner till. GO). Jämför "Bäckbron utat" nedan.

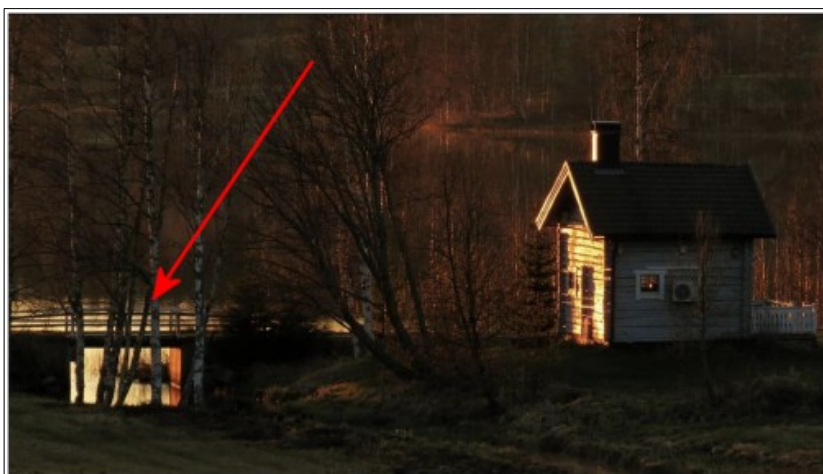

Fig. 17. Foto: Gunnar Odell, 2020. Bäckbron i kvällsljus vid midsommartid.

”Bäckbron utat”

Bron över Bastuträskbäcken i sydligaste delen av Bastuträsks område (längs Braxselevägen). ”Bäckbron utat”, utat dvs. ”utet åsa” (CJ). Bro i Bastuträsk. 4,5 km S Bastuträskets utlopp i Bastuträskbäcken. (ASO). Avståndet dit är 5,5 km! (GO).

”Bäcken från Jackssons torpet” – enligt CJ. Se ”Jackssonsbäcken”!

Bäckmyran

F.d. myrodling norr om Bastuträsksjön (nära där Vinmyrbäcken rinner ihop med Bäckmyrbäcken). Ca 1,2 km NNV om där Bäckmyrbäcken rinner ut i Bastuträsksjöns nordöstra del. *Bäckmyra*. (MP). Ibland sammanblandning med Bänkmyran vid LS.

Fig. 18. Foto: Gunnar Odell, 2022. Vy upp mot Bäckmyran. Bäckmyrbäcken och landsväg AC 600 skymtar till höger i bild.

Bäckmyrbacken

Enligt L ett område norr om byn ungefär vid avtagsvägen, Västansjövägen, mot Tribladtjärns NR. *Skogsås i Bastuträsk. Öster om Bäckmyran*. (ASO). En del ”nya” i jaktlaget kallar platsen precis öster om Västansjövägen för Bäckmyrbacken. De har sett namnet just på denna plats i fastighetskartan. Pappa (Lars-Ola Johansson), Alvar Karlsson, Thor Berg, Arndt Norberg, Kenneth Vännman, Magnus Stenberg, jag, m. fl. kallade/kallar dock hela berget mellan Nygrensskärningen och utöver (i riktning ut mot kusten), nästan fram till Kenneths väg, för Bäckmyrbacken. (CJ). Kanske är Bäckmyrbacken samma som Bäckbacken (som nämns i ett avsöndringsprotokoll från 1886)? (GO).

Bäckmyrbäcken

Bäcken som rinner ut i Bastuträsksjöns nordöstra ände. *Bäcken genom Bäckmyran kallas Bäckmyrbäcken*. (ASO). Alltså inte Vinmyrbäcken som flera i byn menar. *Bäckmyrbäcken, som rinner ut i sjöns norra ände*. (FO). Se även Vinmyrbäcken!

Bäckmyrgrovan

Liten bäck till Bastuträskbäcken. ”grov” = dike. (LL).

Bör vara liten bäck/dike till Bäckmyrbäcken. Kanske diket som går från Klinkmyran, över Klintmyran och ned till Bäckmyrbäcken? (GO).

Bäckmyrhålet

Namn från åtminstone LS. Ca 400 m söder om avtagsvägen mot Tribladtjärns NR på Bäckmyrbacken. Strax väster om landsväg AC 600. På skifte 3:27_3. *Ång vid Bäckmyran*. (LL).

Bäckmyrranningen

Vid LS kallades platsen Bäckmyrrödingen (kanske samma som Bäckrödingen?). Ligger ca 450 m NV om där Vinmyrbäcken och Bäckmyrbäcken rinner ihop. Bäckmyrranningen ligger längs Vinmyrbäcken!

Bänkmyran

Myr och delvis f.d. åker (uppodlad myrmark) väster om byn. Gränsar mot Storbrännan. Ca 1,8 km NV om RefPkt1. Det finns en gammal lada med spåntak kvar där, se bild. *Myr i Bastuträsk. Bänkmyren öster om bebyggelsen. Namnet kan komma av att upphöjda avlånga mosstuvor bildade bänkar.* (ASO). Vid LS skrivs ofta Bäckmyran där det högst troligt ska vara Bänkmyran – felskrivning/sammanblandning!

Fig. 19. Foto: Gunnar Odell, 2020. Den gamla ladan med stort renoveringsbehov på Bänkmyran.

Bänkmyrrödningen

Namn från LS. Längs diket som rinner från Bänkmyran ned till (Lilla) Tjärnbäcken (se fig.). Vid LS nämns även Tjernbäcksrödningen på ungefär samma ställe, möjligen något mer söderut (se denna).

Fig. 20. Karta från Lantmäteriet: Bänkmyrrödningen.

”Bäverstigen”

Nyupptagen (2021) stig längs Bastuträskbäcken ca 160-650 m nedströms RefPkt1.

Mer att läsa om den finns här: https://privat.bahnhof.se/wb922996/Baverstigen_info.html !

”Chippen”

Bastuträsk 32, idag företaget Chip & Circuit Nord AB. De flesta säger ”Chippen” lokalt. Ursprungsbyggnaden var ett missionshus, se (MN 1993), s. 59-60 och (MN 1973), s. 79. Missionshuset invigdes 1955-06-05.

”Cykelbanan mot Västansjö”

Benämning inom jaktlaget på åtminstone en del av vägen enligt CJ. Den östra dragningen av gamla kärrvägen från Bastuträsk till Västansjö. Går bl.a. över ”Vinmyrkammen”. Vägen fanns vid LS, men vilket namn den hade då är okänt. Jämför ”Gamla Västansjövägen” och ”Gammkärrvägen” (= den västra gamla dragningen till Västansjö)!

Fig. 21. Foto: Gunnar Odell, 2022. Gamla kärrvägen uppe på "Vinmyrkammen".
Fotoriktning mot söder.

"Dalabacken"

Åker i Bastuträsk på 2 Bastuträsk, väster om sjön. Tidigare platsen för en tjärdal. (ASO).
Har inte kunnat tolka positionen för denna åker, men kan möjligen vara en åkerbacke i Brändalen? (GO).

Dalastretet

Äng vid Vinmyran, Västansjö. Stret = lång, smal, fuktig äng bevuxen med strävt gräs. (LL).
Vet inte vilken del av Vinmyran denna äng låg på? Vinmyran ligger strax utanför Bastuträsks område. Det finns även ett Vinmyrstretet på myren (se denna).

Djupmyran

Myren invid den lilla Djupmyrtjärnen. Ca 1,2 km VNV RefPkt2.
Myr i Bastuträsk i nordöstra änden av Långtjärnåsen. (ASO). Myr öster Långtjärnåsen. (LL).
Djupmyra. (MP).

Djupmyrtjärnen

Liten igenväxt tjärn ca 1,1 km VNV om RefPkt2. Andra namn på tjärnen är: Djupmyrtjern (LS), Djupmyrtjärn/"Djuptjärn". (CJ), Djuptjärn. (GP), Djupmyrtjärna. (MP). Tjärn i Bastuträsk. 1,5 km NV om Bastuträsket. (ASO). Tjärn Ö Långtjärnåsen. (LL). Tjärn NV Bastuträsk. (AH).

Fig. 22. Foto: Christer Johansson.
En sångsvan i "Djuptjärn".

"Djuptjärnåsen"

Den lilla åsen OSO om "Djuptjärn" brukar kallas "Djuptjärnåsen". Det är den del som är markerad över 215 m. ö.h. på Lantmäteriets karta. Åsen är ca 250 meter lång och 50-100 meter bred. (CJ).

"Där Öhman lämnade bilen"

De äldre i jaktlaget kallar platsen så enligt CJ. Se "Öhmans P-plats"!

”Dödmanmyran”

Det finns en liten myr mellan Tjärnmyrberget och Anders-Persberget där en man bevisligen har hittats död. Myren har inget känt namn, varför ”Dödmanmyran” passar bra här! (GO). Läs vidare under ”Öhmans P-plats! Se även Dömarmyran!

Dömanmyrliden

Sluttningen öster om Dömarmyran ned mot Gårdmyran.

Skogsmark i Bastuträsk, nedanför Dömanmyran (myren ligger faktiskt högre). (ASO).

Borde heta Dömarmyrliden. (GO).

Dömarmyran

Dödmanmyran på Lantmäteriets karta. En myr mellan Långtjärnåsen och Lilltjärnbräntet, väster om Gårdmyran. Ca 1,9 km V om RefPkt1. Det råder missförstånd kring detta namn. Har därför valt att kalla myren för det namn det hade vid LS, dvs. Dömarmyran. (GO).

Dömanmyran, myr i Bastuträsk på båda sidor omgiven av Långtjärnåsen. En man säges ha gått ned sig och omkommit i myren. (ASO). *Dömarmyra (den döda mårrens myr).* (MN 1993), s. 21. *Jaktlaget säger ”Dömarmyren”.* (CJ). *Dömarumyra.* (KÅJ).

Jag gick själv ner mig med min nordsvenske häst Viste på denna myr, när jag sökte ridled över åsen. Han sprattla sig upp själv, men var senare väldigt känslig för den fuktiga myrlukten på andra platser. (MP).

Dömarmyrkärret

Ett litet nästan cirkelrunt ”blöthål” ca 200 m VSV Dömarmyran.

Dömanmyrkärret - Kärri i Bastuträsk intill Dömanmyran. (ASO). Margit Nilsson skriver

”Dömarmyrträsket”. (MN 1993), s. 21. *Dömarmyrkärret.* (LS).

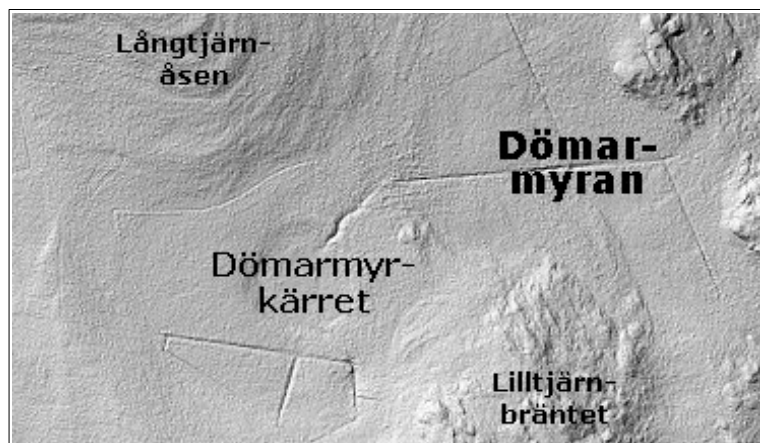

Fig. 23. Terrängskuggningsbild från Lantmäteriet. Dömarmyrkärret är beläget i en cirkelrund nedsänkning i marken. ”Dödisgrop”? (GO).

”Einars grusgrop”

I sydändan av ”Vinmyrkammen” vid Bäckmyran. Ca 150 m V landsväg AC 600.

Östra sidan av ”Einars grusgrop” användes flitigt av backsvalorna som boplats under många år. Det fanns nog 20-50 bohålor i slänten. När grustaget släntades ut försvann tyvärr deras möjligheter till bobyggande. Nu är nästan hela grustaget igenvuxet, men det går en fyrhjulingsväg genom grustaget inöver (mot inlandet) mot ”Vinmyrkammen”.

Grustaget lämpade sig väl för inskjutning av gevären, eftersom det var ca 150 m från södra till norra delen. (CJ). Einar, är förmodligen Einar Vännman (f. 1913, d. 1998).

”Einars lada” – se under ”Einars väg”!

”Einars rote”

Nära Bäckmyrranningen, strax söder om ”Vinmyrkammen”. Ca 1,2 km NNV om RefPkt2. *Lars-Ola Johansson brukade kalla platsen direkt innanför åkern, som ligger väster om ”Einars grusgrop”, för ”Einars rote”. (CJ). Oklart vad betydelsen av ”rote” är i detta sammanhang?*

”Einars spänne”

Ca 300 m NNV om korsningen ”Sörsivägen” och landsväg AC 600, dvs. strax söder om Bäckmyran vid landsvägen. *Skogsspännet mellan åkrarna vid Bäckmyra kallas ”Einars spänne”. ”Generalpass” då älgjakten sker väster om Skivsjövägen (AC 600). Älgarna går ofta genom spännet och österut. (CJ).*

Not. Spänne betyder enligt SAOB: ”Smal förbindelse mellan två överensstämmande terrängformationer eller mellan delar av samma terrängformation”. I detta fall är det en smal skogsremsa med åker/myr på två sidor.

”Einars väg”

Vägen som går in mot ”Einars grusgrop” och ”Einars rote”, namnförslag (GO). Längs denna väg finns en lada, ”Einars lada”, enligt CJ.

”Emmys udden” – se ”Sjöbacknäset”!

”Engmans dammen”

På våren tillfälligt översvämmad åker på fastigheten 2:10 närmast Braxselevägen, strax norr om Bastuträsk 219. MP myntade namnet. Här födosöker och rastar en hel del olika arter fåglar när det finns en vattenspegel.

Fig. 24. Flygfoto 2022: Lantmäteriet. ”Engmansdammen”.

”Engmans gärda” – se Gärdan!

Engmansodlingen

Ca 1,5 km ONO om RefPkt1. Strax öster om Tjärnbäcken. På fastigheten 2:10. *Haraldsodlingen. (CJ). Namnet syftar troligen på Harald Engman (f. 1914, d. 1996).*

Engmansstugan

Namnet finns utsatt på Lantmäteriets karta, men ingen jag varit i kontakt med har någon förklaring till namnet. CJ skriver: *Vi har inte lyckats finna någon byggnadsgrund där. Ca 250-350 meter öster om namnet på fastighetskartan, ser det dock ut att någon gång i tiden ha stått en liten, liten stuga.*

Fig. 25. Karta: Lantmäteriet. Engmansstugan. Christer Johansson tror att "stugan" kanske kan ha stått vid röd prick på fastigheten 2:14.

"Erik Nordlunds pärlanne"

Ca 400 m V om RefPkt2. Strax norr om Raddet.

CJ skriver: *Enligt Alvar Karlsson hade Erik Nordlund ett potatisland innanför Raddet. Innan det blev hygge för 3-4 år sedan (2017-2018) såg man potatislandet rätt tydligt. Nu är det väldigt svårt att se resterna av det, men namnet används fortfarande (åtminstone av Magnus Stenberg och mig). Erik* Robert Nordlund (f. 1908, d. 1963). Bodde på Bastuträsk 95 (fastigheten 1:47).*

"Eriksbackavägen"

Gamla kärrvägen mot Eriksbacka, från Nydala ("Anderssons") över Lilltjärnbräntet. Vägen strök Långtjärnens södra del. Vägen fanns åtminstone vid LS. Har inte sett något namn på vägen, men i och med att den ledde till Eriksbacka (ca 4 km VNV Bastuträsk, på Stor-Armsjöns östra sida) bör den väl kallas "Eriksbackavägen". Jfr. Sjöbackvägen till Sjöbacken/Åkernäs. Har inte hittat någon karta som visar hur vägdragningen var mer exakt.

"Farfarsmyra"

En liten fristående myråker ca 1,5 km rakt öster om RefPkt2. Intill diket som går mellan Lilla och Stora Komyran, nära "Hjalmars Komyra". *Det är okänt vilken "farfar" som åsyftades. Tidigare fanns en fin stig från Nyverket till denna åker. De sista 250 metrarna av stigen närmast åkern försvann dock i samband med en avverkning och markberedning ca 2007. (CJ).*

F.d. fotbollsplan

Ca 770 m SSV RefPkt1. På fastigheten 3:44 där den gamla Fägatan låg före 1992. Planen började beskogas ca 1965. Jaktlaget kallar den "Gamla fotbollsplan" (CJ). Not. Det har funnits en ännu äldre fotbollsplan i Bastuträsk och den låg på åkern strax NV om nuvarande tennisbana (nära Såggrubba).

Se: [F.d. fotbollsplan \(pdf\)](#) ,
[Om biodling på f.d. fotbollsplan](#) och
[Referat från en match på fotbollsplanen](#)
[Skogsfotboll . Spelregler \(förslag\).](#)

Se även Grus- och sandtag!

Fig. 26. Foto: Gunnar Odell, 2021. Ett älgjaktspass skapades vid f.d. fotbollsplan under hösten år 2020.

”F.d. Fägatan” – se Fägatan!

”F.d. lyslina” – se ”Lyslina”!

”Ferdinands smedja”

Ca 400 m O om RefPkt2. Nära landsväg AC 600 i Kajsafällan.

Ladan nedanför Viktorias brukar vi kalla ”Ferdinands smedja.” Jag vet dock inte om Verners bror, Ferdinand hade en smedja här eller inte. Namnet antyder ju det. (CJ). Johan Ferdinand* Johansson (f. 1901, d. 1968). * ”Viktorias” kallades ”Gustav Anderssons” tidigare. (ÖJ).*

Fingerborgmyran

En myr 1,9-2,6 km nedströms Bastuträskbäcken räknat från RefPkt1. Ligger mestadels på fastigheten 2:11 väster om bäcken. *Fingerborgsmyra.* (MP). Namnet fanns vid LS.

Fingerborgforsen

Fingerborgsforsa. (MP). Liten fors i Bastuträskbäcken ca 270 m söder om Fingerborgmyran. *Fors i Bastuträsk ovanför Storranningen. Smalt ställe i bäcken. (ASO). Med ”Storranningen” menar nog ASO Ytterranningarna (se denna). Bra vadställe då man ska över bäcken. (CJ).*

”Finnkläppen” – se Kläppen!

”Flottbasen”

Ett pinfärskt (2022) namn på platsen för flytbryggorna invid den sneda tallen ca 45 m NV om ”Bäckbron” i sjöns södra ände. Källa: ”*I folkmun*”.

”Flyttblocken i Nils-Pettersberget” – se ”Nils-Pettersblocken”!

Forsbergs koja

Ca 4,3 km NNO RefPkt2. En liten stuga vid Höglidjtjärnen, *Här byggde Jan-Olof Forsberg en fin jaktkoja med altan någon gång mellan 2007-2012. (CJ). Jan-Olof* Karl-Erik Forsberg (f. 1953) är bosatt strax utanför Tranås. Han är ägare till bl.a. större delen av f.d. Kronoparken uppe på Storbrånet och Storbrännan öster om Bastuträsk. Bara det här skiftet är på ca 414 ha. Fastigheten, som idag heter Hedlunda (1:33_3), ligger i Vindelns kommun. Det står ”Jaktstugan” på en av jaktlagets kartor.*

Fig. 27. Foto: Gunnar Odell, 2022.
”Forsbergs koja” vid Höglidjtjärnen.

Forsbergs maskinhall

På Storbrännan ca 2,9 km NO RefPkt2. Ca 750 meter upp efter skogsbilvägen "Kronsticket". Fastigheten Hedlunda 1:33. *Jan-Olof Forsberg uppförde en maskinhall här ca 2007. Nu kallar vi platsen för "Maskinhallen".* (CJ).

Fig. 28. Foto: Gunnar Odell, 2022.
"Forsbergs maskinhall" uppe på
Storbrännan längs skogsbilvägen som
kallas "Kronsticket".

Fotbollsplan – se F.d. fotbollsplan!

Framåker

Ca 700 m OSO om RefPkt2. Åkern nedanför landsväg AC 600 vid Bastuträsk 76 & 78. Namn från LS.

Fägatan

Fägatorna (två stycken). På båda sidor om byn löpte en ca 30 m bred samfällighet åtminstone från LS till 1992. Den användes för att valla boskapen till och från gårdarna.

Jordremsa i Bastuträsk. Utstakad genomfartsväg av 50 alnars bredd för kreatur till skogsbeten, en på vardera sidan om sjön. (ASO). 50 alnar = 30 m.

Man kan än idag på flera ställen i byn ana var Fägatan gick, t.ex. längs Brånavägen uppe på Brånan och väster om Kvarntjärnen. Fägatornas läge framgår på denna karta:

https://privat.bahnhof.se/wb922996/bilder/Vagar_stigar_Bastutrask.jpg

Fällan

Ca 300 m ONO om RefPkt2. Mitt emellan Bäckmyrbäcken och landsväg AC 600, strax norr om "Östra Sjörränningsviken"/"Hiterviken".

Åker i Bastuträsk. (Ini) fälla, norr om sjöns nordöstra inbuktning. (ASO).

Man säger "Inni Fälla" om denna plats. Känd för att vara ett köldhål. (MP).

Ordet "Fälla" betyder ungefär där skog har fällt för att sedan kanske svedjas och omvandlas till åker.

Fällbacken

MP skriver: *Sluttningen av Bränna(n) 1:10 mot Vikranningen. Enligt Linda Näsström 1989, faster till Ann-Sofi Isestedt (f. Olsson). Åker i Bastuträsk på 1 Bastuträsk, väster om sjön.* (ASO).

”Fämyran”

En mycket liten myr i västra hörnet av skiftet 1:37_1. Ca 150 m SSO om anslagstavlan/vändplanen på f.d. fotbollsplan. Myren ligger precis mitt på f.d. fägatan. Namngivare GO år 1979.

Fig. 29. Foto: Gunnar Odell, 2020. Ibland blir ”Fämyran” fylld med vatten. En pytteliten tjärn bildas där då.

Gallerrödningen

I (MN 1993), s. 56 står ”Gallerrödningen utanför Mats Olofssons kvarnrödning”. Har inte kunnat bringa någon reda i detta. Namnet påminner om Skallerrödningen – felskrivning? (GO)

Gamla ...

”Gamla Brackselevägen”

Delar av den gamla kärrvägen kallas av jaktlaget för ”Gambyavägen”. Se vidare ”Gambyavägen”, Braxselevägen och ”Åsvägen”!

”Gamla bäckfåran” – se Ytterranningarna!

”Gamla fotbollsplan” – se F.d. fotbollsplan!

”Gamla Fägatan” – se Fägatan!

”Gamla kyrkvägen” – se ”Kyrkvägen”!

”Gamla Qvarntjärnvägen” – se Kvarntjärnvägen”

”Gamla Lillbergsvägen” – se ”Harrselevägen” och ”Traktorvägen mot Lillberg”!

”Gamla Mellantjärnsvägen”

Gammal kärrväg från Klockatomten, via f.d. fotbollsplan och Spångmyran till Mellantjärn. Vägen är utritad på en karta från 1899. Korta bitar är synliga än idag. Långa sträckor har dock helt försvunnit.

”Gamla Nyåkertjärnvägen” – se ”Nyåkertjärnvägen”!

”Gamla Pettersborgstigen” – se Pettersborgstigen!

”Gamla Sjöbackvägen” – se Sjöbackvägen!

”Gamla sockengränsen” – se: https://privat.bahnhof.se/wb922996/bilder/Gamla_sockengransen.jpg

”Gamla skjutbanan” – se ”Skjutbanan på Gustavssons”!

”Gamla vändplan”

Den vändplan som menas här låg ca 1 km in på nuvarande Gammlidvägen/”Kronvägen”. *Kronvägen slutade vid denna vändplan för länge sedan. Platsen och älgpasset kallas nu ”Gamla vändplan”.* (CJ). Notera att det finns flera andra f.d. vändplaner runt byn som skulle kunna kallas ”Gamla vändplan”! Vändplanen mellan Åkerbäck och Jackssonstorpet, bara för att ta ett exempel.

”Gamla Västansjövägen”

Det fanns två gamla kärrvägar vid LS till Västansjö, se Västansjövägen! Kärrvägen som låg längst västerut skulle kunna vara Gammkärrvägen (åtminstone närmast byn), se denna!

”Gammyavägen”

CJ skriver: *Jag tror egentligen inte att detta var Gammbyavägen, men pappa kallade den så. Man kan se den ca 100 meter öster om ”Hästtomle” och sen går den parallellt med ”Åsvägen” mot byn. Över ”Svenssons väg”, på östra sidan av Gustavssons åkrar (Magermyra), vägen på Heden (ca 100 meter öster om ”Åsvägen”) och sen ned över Rotetorpet. ”Hästtomle” = Hästtumlet. ”Åsvägen” = Braxselevägen (grusvägen mellan Bastuträsk och Braxsele). Se även bild under ”Åsvägen”!* ”Gammyaväg” kanske man sa om alla samfällda vägar från LS?

Fig. 30. Foto: Christer Johansson. ”Gammyavägen” vid Magermyrans sydspets (som aningen skimras till höger). Ca 200 m N om där ”Svenssons väg” slutar. Fotoriktning mot söder.

Gammfällan

Ca 900 m SSV RefPkt2. Ca 400 m upp efter ”traktorvägen” som går från Sörsivägen vid ”Lertaget” i västlig riktning mot slutningen upp till Dömarmyran. Nära ”utlopps diket” på Gårdmyran. *Gammfälla.* (MP). *Namnet används under älgjakten.* (CJ). *1 km väster om sjön. Sägdes ha bränts av finnar som sådde råg på området. Nu sedan lång tid tillbaka åter igenväxt med skog.* (ASO).

Gammfällvägen

MP skriver: *Uppförslutning från myra på 1:10 mot NV. Vägen benämnd som Gammfällvägen av GP. Av älgjaktlaget idag kallad ”Traktorvägen”, förr ”Traktorvägen utarne Långtjärnåsen”.* (CJ). Ca 120 m väster om ”utlopps diket” på Gårdmyran böjer vägen av mot NV och går upp mot Långtjärnåsen (i rågången mellan skiftena 1:40_2 och 3:38_2 kan man gå över till Långtjärnvägen om andan faller på). Se även !

”Gammkapagran”

Älgpass ca 2,1 km NO om RefPkt1. *Sommaren/hösten 2022 tillkom namnet ”Gammkapagran”.* *Det var nog Bengt Johansson och Erik Norberg, som kom på detta passnamn.* (CJ).

Gammkärrvägen

Väg i Bastuträsk på västra sidan om sjön. (ASO). Är förmodligen den gamla vägen som syns på kartan från LS och som mot norr ledde till Västansjö. Se även Västansjövägen!

Gammliden

Namnet står på "Ekonomiska kartan" från 1962. Är förmodligen ett namn på f.d. Kronoparken. Idag kallas skiftet Hedlunda (skifte 1:33_3). CJ skriver: *Jag har sett namnet "Gammlia" på någon karta någon gång i tiden. Det är väl därför man har kallat Kronvägen för Gammlidvägen på vägskylden. Även Jan-Olof Forsberg kallar området innanför Kronsticket för "Gammlia". Han tog upp ett stort hygge där för några år sedan (före 2022), som sträcker sig från "Maskinhallen" bort till älgtornet innanför, som vi kallar "Storaspa". Skiftet är ett "Natura 2000 habitat" (värdefulla livsmiljöer för växter och djur skyddade genom EU:s habitatsdirektiv).*

Gammlidvägen

Är lika med Kronvägen (se denna). Observera att det felaktigt står "Gammlidvägen" på skylten nere vid landsväg AC 600 (ca 1,9 km SSV Sunnansjöns/Skivsjöns sydspets)!

"Gamm-skola" – se "Byastugan"!

Gammtomtslägdan

Åker i Bastuträsk. På den nuvarande åkern har tidigare stått ett hus. (ASO).

Har inte gått att utröna var denna lägda var belägen. Det lär ha funnits en gammal tomtplats på norra delen av Brännan, möjligtvis är det Gammtomtplatsen?

Gammåkern

"Gamåkern" vid LS. Uttalades troligen "Gammåkern" även då. "Gam(m)å-kern. Åker i Bastuträsk på västra sidan om Bastuträsket. Området har gammal hävd". (ASO).

Fig. 31. Karta: Från Laga skifte 1868. "Gammåkern" är området innanför röd linje.

§ 8.
Sedan delegaterna af skiftesmännen blifvit underrättade om grunderna för egograderings verkställande och de på fremetälld fråga, uppgifvit att skifteslagets såväl till läge som jordmän bästa och bördigaete jord vore belägen å såkallade Gamåkern, begäfvu sig Landtmätaren och Godemännen, åtföljda af ofvantecknade jordegare, till nämnde lägenhet hvarest jordmän, efter undersökning, fans bestå af lerjord på lerbotten. Då efter ytterligare verkställda undersökningar någon bättre jordmän ej anträffades.

Fig. 32. Registertext: Från Laga skifte 1862-64. Här beskrivs den goda jordmänen på "Gamåkern".

Getarhuskläppen

Ligger ungefär där vägen ”Kronsticket” korsar ”Sockenlinjen” uppe på Storbrännan. Ca 1,8 km ONO om RefPkt2, eller 1,1 km O om Tjärnmyrtjärnen.

Gammalt platsnamn har jag förstått av pappa, Arndt och Alvar. Har inte hört någon förklaring på hur namnet tillkommit. (CJ).

Getingmyran

Liten myr (f.d. slåtteräng) ca 350 m VSV Raddet, eller ca 730 m VSV om RefPkt2.

Getingmyra. Även ”Getingänge” eller ”Getingänje”. (MP).

Myr i Bastuträsk på västra sidan om sjön. Förmodligen rik på geting. (ASO).

”Getingänget” – se Getingmyran!

Godmyran

F.d. åker (nu på ett hygge) ca 900 m NO om RefPkt1. Ca 450 m in efter ”Norbergs väg”.

”Godmyra” på dialekt. (CJ). Nu ser man nästan ingenting av denna gamla åker. För 30 år sedan (1990) syntes den tydligt. Hörde även att Verner Johansson hade berättat att då de gick efter ”Norbergs väg” till och från skogsarbete eller kolning så hade de ofta en man antingen före eller efter sig. Ibland försökte de gå ikapp honom och ibland stod de och väntade på honom. De lyckades dock aldrig få reda på vem det var, spöklikt tyckte farfar och de andra. (CJ).

Godåker

En igenväxt åker ca 1,5 km NO om RefPkt1. Ca 1 km in efter den samfällda ”Norbergs väg”. Nära där det står 3:34_6 på fastighetsbeteckning. (PG, CJ).

Godåkersåsen

Strax öster om Godåker. *Ett namn jag lärde mig av pappa och Arndt Norberg. (CJ). Det är ungskog på åsen idag (2022).*

Granholmen

En ca 3,6 ha stor ”fastmarksholme i myrlandet” ca 4,5 km N om RefPkt2. Precis väster om landsväg AC 600.

Skogshöjd i Bastuträsk. Skogsbeväxt höjd, på alla sidor omgiven av myr, intill landsvägen Skivsjö-Bastuträsk, på 1 Bastuträsk, Hjalmar Nybergs ägor. (ASO).

”Granholmsudden”

En liten markerad fastmarkskulle mitt i ”myrhavet” ca 300 m NV om Granholmen. Ett grundare parti av torvmark sträcker sig mot Granholmen så att hela området kan uppfattas som en ”udde”. Namngivare GO 2022.

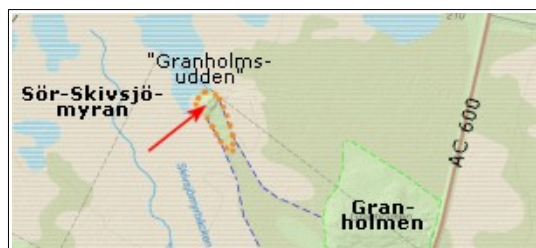

Fig. 33. Kartillustration: Gunnar Odell.
”Granholmsudden” är en utmärkt plats att befinna sig på om stormyrens rika fågelliv ska beskådas (bl.a. 70 orrar på spel den 20/4 2022!).

Grantöet

Ett litet område strax öster om åkern på Bänkmyran. På åsslutningen ca 200 m ONO om den gamla ladan. Markerad som en äng vid LS (stavningen Grantået i det maskinskrivna registret). *Dalsänka å Storbrånan Ö Bänkmyran. To = sänkning, dalgång el. dyl. å en höjd.* (LL).

Enligt SAOB kan "to" betyda en linåker. Kanske har "toet" en koppling till ordet "tå" som har haft betydelsen "en smal (av gärdesgårdar o. d. inhägnad) gata. Fägata.", eller "intill by l. gård belägen (betes)-mark; inhägnad betesmark för småkreatur; äv.: utmark"? Jämför: i närheten av f.d. "Fägatan" vid Sveastorpet/Nylunda (eller möjligen Klockartomten?) lär det ha funnits en plats som kallades "Tåe" (dialekt för "Tået"), se denna. "Grindgata där djuren togs hem efter dagens arbete" (MP).

"Grottan i Tjärnmyrberget"

En liten grotta bland stenblocken alldeles strax NO om "Stenbrottet" på Tjärnmyrberget.

Pappa visade mig grottan i början av 1980-talet. Har aldrig vågat mig in i denna grotta och nu kan det nog vara vanskligt med tanke på hur nära "Stenbrottet" och sprängningarna där är. (CJ).

Grus- och sandtag

Det finns spår av många små grus- och sandtag runt om i Bastuträsk. Några av de större kan vara värda att nämnas. Förutom Kenneths grusgrop (ca 25x125 m stor) nära telemasten norr om sjön är nog inget i bruk idag.

* Under nuvarande landsväg norr om Bastuträsk 28 fanns ett samfällt område utritat på kartor från 1915 och 1918. Det kallades "Sandtaget" ("Sandtag" vid LS). På en flygbild från 1960 finns inte ett spår av den kvar. Inga spår av den i verkligheten idag heller (2022).

* "Einars grusgrop" (se denna) intill Bäckmyran är en stor f.d. täkt (ca 40x160 m).

* En också stor (ca 35x75 m) f.d. grustäkt finns öster om "Tors älgmyra" på Anders-Persberget, Upptogs troligtvis i samband med vägbygget upp till "Stenbrottet".

* På Brånan (mellan landsvägen och Brånavägen) har det funnits en ganska omfattande grustäkt (ca 0,23 ha). På en flygbild från 1960 ses stora färska "sår" i markytan på denna plats som låg mitt på Fägatan och således nog ansågs närapå samfällid för byns behov av mineraljord.

* Grustaget i sydöstra hörnet på fotbollsplan (ca 500 m² stor). *Varje höst på 1950-talet skulle "Sörsivägen" grusas. Jag var med min farfar och hästen Brunte som hämtade grus vid detta grustag. Oftast var det flera hästecipage igång samtidigt, och man körde ut på sitt skifte och spred sen ut det för hand på vägen. 1958 köpte pappa en traktor, DB 31D, med Ålö Quick lastare och då fick han knappt köra ut något grus själv, för de andra körarna som handlastade sina hästvagnar ville väldigt gärna ha hjälp med lastningen. "Sku du könna hjälp jag å last". När allt var spritt gick man och räfsade till vägen, så att större stenar inte blev liggande kvar.* (MP).

Fotbollsplanen ligger mitt på f.d. Fägatan. Grustaget påbörjades nog när fotbollsplanen färdigställdes, för att få till en jämn och plan mark. Ca 100 m söder om planen finns ytterligare en täkt (ca 20x35 m) som också kan ha med detta att göra.

* På Bastunäset yttre del finns flera gropar där bybor lär ha tagit grus-/sand. *Har tänkt att det måste ju ha varit möjligt att hämta grus på vinterisen om man nu kunde hålla gruset torrt så det inte frös.* (MP).

* Där Rotetorpet låg finns ett par rejäla gropar (ca 0,13 ha totalt) i marken kvarlämnade.

* Strax öster om Bastuträsk 320 på 3:44_1 har rätt mycket mineraljord tagits upp, troligen före 1950. Ca 0,1 ha stort område.

* I östra kanten av "Bränna" på 1:5_1 och 2:10, ca 130 m ONO om Bastuträsk 219, finns en serie sandtag.

* Ca 60 m öster om Tors gamla skjutbana (250 m öster om "Gustavssons") finns en ca 20x40 m stor grop mitt på isälvsåsen. Man kanske byggde skjutbanevallen med mineraljord härifrån?

* Intill SÖ delen av Magermyran (ca 150 m N om Svenssons väg på Hästtumlet) finns en ca 15x20 m grop, också den på isälvsåsen.

Grustäkt

Ca 1,6 km NO om RefPkt2, på Tjärnmyrberget. På kartan från L står det "Grustäkt", men andra namn används lokalt: "Grustäkten", "Bergtäkten", "Stentäkten" eller fr. a. "Stenbrottet". Se "Stenbrottet" och fig. 98 under Tjärnmyrberget.

"Guns pass"

F.d. älgpass på norra delen av Djupmyrtjärnen. *Jag tror att Gun Hall sköt sin första älg här och att platsen därefter fick sitt namn. Hon brukade bo hos Mats-Erik och Märta Nyberg under älgjakten.* (CJ).

"Gustavssons" följer på nästa sida.

”Gustavssons”

Eller f.d. ”Gustavssons torpet/gården/tomten”. På fastigheten 2:12 idag, nära Braxselevägen. Ca 650 m SO Nils-Pettersberget. Kallades ”Fällgrens” enligt GP. Observera att det finns ett ”Fällgrens” nedanför Stor-Nördberget också (strax utanför Bastuträsk område i väster)! ”Gustavssons åker” ligger på norra delen av Magermyran (namn från LS).

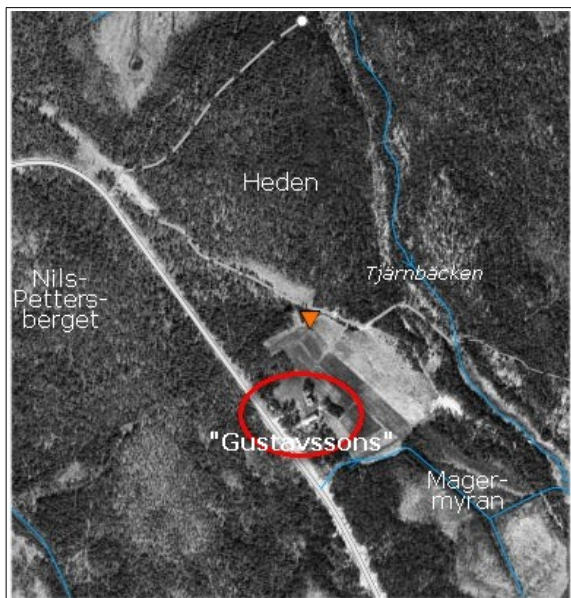

Fig. 34. Kartillustration: Gunnar Odell. Flygbild från 1960. ”Gustavssons gård”.

Fig. 35. Foto: Från Västerbottensmuseets samlingar, troligen tidigt 1960-tal. ”Gustavssons hus”.

Fig. 36. Foto: Okänd, 1:a halvan av 1960-talet. Oskar Gustavsson framför farstubron på huset i fig. 35. Fred Odell skymtar i bakgrunden.

Fig. 37. Foto: Gunnar Odell, 2021. Idag återstår endast grunder av hus och ladugård på ”Gustavssons”.

Oskar* Ludvig Gustavsson f. 1899 Degerliden, Sävar, d. 1974 Bjurholm. g. 1928 i Bygdeå med Sonja Adelie ”Adele*” f. Johansson 1907 Stöcksjö, Umeå , d. 1960. De fick fem barn. Flyttade till Bastuträsk någon gång på 1930-talet. Gården revs på 1970-talet, men Oskar flyttade till Bjurholm tidigare än så.

Gustavssons odling

Alt. "Gustavssons odlingen". En myrodling vid Nybysmyrbäcken ca 800 m ONO om "Gustavssons" (gården). *Alvar Karlsson visade och berättade att Gustavssons hade en odling när vi var dit en gång.* (CJ).

"Gustavssons pärlanne"

Efter gamla stigen från Braxselevägen ned mot Smånäsdammet. Ca 400 VSV om "Gustavssons" (gården). *Alvar Karlsson visade denna plats och berättade att Gustavssons hade sitt potatisland där. Strax hitom där stigen kröker från väster mot sydväst. Nu växer det mest "öddra" (gråal) på pärlanne. Stigen från "Åsvägen" till Småningsdammen går precis intill på inre sidan av (norr om) pärlanne. Stigen försvann tyvärr helt från "Åsvägen" och ca 150 meter västerut i samband med en hyggesupptagning ca år 2020. Vi ska försöka återskapa stigen över hygget.* (CJ).

Gårdmyran

Stor f.d. uppodlad myrmark strax väster om byns bebyggelse på sjöns västra sida, se karta nedan. *Myra.* (MP). På en grov karta från 1815 (A) ser myren ut att ligga något längre norrut. *Myr i Bastuträsk öster om Dömannmyrliden. Dess närhet till bebyggelse kan möjligen ha gett upphov till namnet.* (ASO). *Myr å nr 1 Bastuträsk.* (LL). *Min farmor kallade Gålmyran även för "Tjyvmyra", pga. bremsen, myggen, knotten å sviarn, värmen och tuvorna m.m. som gjorde skördandet arbetsamt.* (MP). *Gårdsmyrans förekommer vid LS. Det finns en Gårdmyran vid sydligaste spetsen av Bastuträsks område också, ca 360 m SV om "Bäckbron utat". Myren ligger mestadels inom Norrbyns område.*

Fig. 38a. Illustration: Gunnar Odell.
Karta: från Lantmäteriet.
"Gårdmyrsänkans" ungefärliga utbredning. De östra och södra delarna har andra namn: Lagranningen, Annesmyran (inkl. Annesmyrranningen) och Gårdmyrranningen.

Gårdmyrberget

Namn från LS. Någonstans väster om Gårdmyran och norr om Nydala/"Anderssons". Högst oklar utbredning, men på Lilltjärnbräntets östra sluttning.

Gårdmyrranningen

Namn från LS, men stavades då Gårdmyrrödningen. I södra delen av "Gårdmyrsänkans", norr om Nydala/"Anderssons". Se fig. 38a!

Gårdsgården

Vid LS fanns tre stycken "Gårdsgården" i byn. Den största låg väster om sjön – från Gammåkern och söderut ungefär till "Byastugan". Sedan fanns det en nordost om sjön kring Bastuträsk 70, 72, 76 och 78. Den tredje var ett litet område kring Bastuträsk 320 och 324.

Gårdsskiftet

Namn från LS (Litt. A). Tror att det låg i Gårdsgården (nordost om sjön) och lite i Utåker. (GO).

"Gäla" – se "Gården"!

Gården

... eller "Gäla", som man säger på dialekt. Gårdor fanns och finns det fortfarande många av i byn. För att skilja dem åt måste man lägga till ett förled. Några exempel som berättats om i samband med "Namnjakten":

- * "Kungsgäla" (MP) – se Kungsmansgården!
- * "Linds gäla" (CJ) – se Linds gårda!
- * "Gäla" på fastigheten 2:10, öster om Lortbäcken. (MBB).
Namnförslag: "Engmans gårda" (GO).
- * "Gäla" vid Klockartomten. (KÅJ). Namnförslag: "Klockargården" (GO).
- * "Nygäla" (MP) – se Nygården!
- * Lindbergsgården (LS) – se Sotfällan!
- * Gårdsgården (LS). Tre stycken, se detta namn!

Götesodlingen

F.d. odlingsmark längs Tjärnbäcken, ca 750 m rakt öster om Kvarntjärnen. Namnet syftar på Göte Lundberg (f. 1936, son till Robert som nämns nedan).

Enligt MBB var det hennes farfar Erik Gustav Engman (f. 1878, d. 1950) som bröt marken för odling. Hon kallade odlingen för "Robertsodlingen", efter Gustav Robert* Lundberg (f. 1886, d. 1973).

Hanses odling

Alt. "Hansesodlingen". Ca 400 m öster om Komyrtjärnen, på båda sidor om Tjärnbäcken. Längs "Hanses väg". Namn efter Hans* Olof Georg Björklund, f. 1941-04-29 Skellefteå, d. Nej (bor i Vännäs 2022). *Ibland kallas även odlingen på Bänkmyran (den med en gammal lada på) för "Hanses odling". Fridolf och Kenneth Vännman sa i alla fall "Bänkmyra" om denna åker.* (CJ). *Har tidigare kallats "Konfrids odling".* (ÖJ).

Hanses väg

Vägen börjar vid landsväg AC 600, öster om Bastuträsk 33.

Hans Björklund (se "Hanses odling") rustade upp vägen till odlingarna på Bänkmyra, därav namnet. (CJ).

"Hanssons dammen"

Namnförslag på en ca 0,1 ha stor konstgjord damm, ca 210 m NO om RefPkt2. (GO).

"Nyfälladammen" skulle kunna vara ett alternativ, då dammen ligger på det som kallades Nyfällan vid LS. MP har förslaget "Herberts dammen". Grävdes av Tor Herbert* Hansson (f. 1936, d. 2021). Kan vara 20-25 år sen (1997-2002).

Harahällan

Ca 2,7 km O om RefPkt1. Ca 400 m söder om den gamla vändplanen där stigen mot Åkerbäck går upp (= Vändplanen på Åkerbäck, CJ). Första gången jag var där sa pappa att: ”- Dom kallar den här platsen för ”Harahälla”. Även Alvar Karlsson kallade platsen så. Fin och rätt plan håll med renlav. (CJ).

Haraldsodlingen – se Engmansodlingen!

Harategen

Vid LS mellan Fällan och Nyverket i norra delen av byn (öster om sjöns norra del). Ca 390 m ONO om RefPkt2.

Fig. 38b. Karta: från Lantmäteriet.
Harategen vid Laga skifte låg ungefär vid röd prick.

Harrselevägen

Kärrväg från byns södra del, förbi Rotetorpet, via Lillberget och bort mot Harrsele/-Harrselsforsen vid Umeälven. Andra namn på vägen: ”Hartsele vägen” och ”Hartzele vägen”. Namn på delar av den: *Traktorvägen mot Lillberg* (se denna). (CJ) och ”Gamla Lillbergsvägen”. (GO).

Heden

Tallheden strax NNV om ”Gustavssons”. Öster om Nils-Pettersberget (på andra sidan Braxselevägen). MP:s barn kallade platsen för ”Mattisskogen”. Uttalas ”Hea” på dialekt. (MP, CJ). Har inte sett något namn på vägen i NV och N, men ”Hedvägen” låter logiskt (se bild under Åsvägen). (GO).

Hedlunda – är lika med Kronoparken, se Gammliden!

”Hedvägen” – se Heden och bild under ”Åsvägen”!

Hembrånan

Delade meningar om var denna ”bråna” ligger:
”Hembrånan” är nog Brånan/”Brörnan” ca 1 km S om Bastuträsksjöns sydspets. (CJ).
Tror att det är åsen söder om Anders-Persberget (Nyverksåsen). (ÖJ).

Hembrånberget

Källa LS. Inte säkert lokaliserad. Det är ändå troligt att ”Hembrånan”, ”Hembrånberget” och ”Brånan” är samma plats. (GO).

”Hemman nr 1-3”

Vid LS fanns det tre hemman i byn. (LS, samt MN 1973 s. 16 och MN 1993, s. 19). Områdesgränserna för dessa har varit mycket svåra att utreda. Det fanns även utskiften som krånglar till bilden. LL och ASO anger i sina beskrivningar ”1-3 Bastuträsk”. Andra har skrivit ”Bastuträsk nr 1-3”. Fjorton fastighetsägare fördelades på dessa tre ”grundhemman”.

Himlabacken

Backen ned över åkern öster om Bastuträsk 320 och 324 ned mot Bastuträskbäcken Åkerbacken nedanför Kjell-Åkes gård och ned mot bäcken. (MP).
Uppodlad backe i Bastuträsk. Hög brant sluttning mot Bastuträskbäcken vid sjöns utlopp. (ASO). På nr 1 Bastuträsk. (LL).

”Hiterviken” – se ”Östra Sjörranningsviken”!

”Hjalmars Komyra” – se Komyran!

Holmarna

Ett stort område på sydöstra delen av Nyfönnemyran.
Med Holmarna brukar vi i jaktlaget mena området från Nyfönnemyrholmens sydöstligaste spets, dvs. ungefär där Skoterleden går, och utöver (i princip nedströms Nyfönnemyrbäcken) till Kavelbron. Det finns många skogsholmar (nästan som små öar) på myrlandet i detta område, därav namnet Holmarna. (CJ).

Holmbergs torpet

Ca 1,3 km SSV om RefPkt2. På Gårdmyran ca 850 m SV om Vikranningsholmen. Med fastighetsbeteckningen 1:51.

Uppodlades av Israel Olsson som senare blev bagare i Lycksele, bror till Karl Olsson, Ann-Sofi Isestedts (f. Olsson) farfar. Holmbergs hade det mycket fattigt. (MP).

Om minnet inte missminner mig stod huset fortfarande kvar omkring 1976. (CJ). Huset syns på en flygbild från 1960, men inte på en från 1975. (GO). År 2020 var jag där och tog en GPS-position där jag uppfattade att husgrunden var. Tidigare kunde man gå en traktorväg från Hasse Nyberg till Holmbergs, men den är tydligen helt igenvuxen nu. Då verkar det enklare att gå ”Traktorvägen utarne Långtjärnåsen” (Sjöbackvägen) en bit för att sedan snedda mot Holmbergs. (CJ).

Holmen – se Vikranningsholmen!

”Holmsundslinjen”

Gräns uppe vid Kvastmyran. Ca 3,5 km NO om RefPkt1.

Den här rågången går från Pettersborgsrågången och sen utöver några hundra meter. Därefter går den ned i en spets mot Västerbäck innan linjen vänder sydväst ned till ”Åkerbäckshygget”. Namnet används ofta i jaktlaget och har gjort det under lång tid. Tror att ”Holmsund” var ett skogsägareföretag som ägde mark där. (CJ).

Det fanns ett skogsföretag som hette ”Holmsunds Ångsåg AB”. Sågen brann ner 1909. Flera bolag gick då samman och byggde en pappersmassfabrik i Obbola (SCA Packaging Obbola). Källa: ”Holmsunds och Obbolas historia” på Umeå kommuns webbplats.

Hägna

Det fanns flera inhägnader ("Hägna") i byn. De som kommit fram i "Namnjakten" är:

- * Skogsbeståndet mellan landsväg AC 600 och "Sörsivägen", mittpunkt ca 400 S om RefPkt1. (GO). På en karta från 1899 ser även skogen väster om "Sörsivägen" (som inte fanns då, den byggdes 1935) att ha tillhört denna inhägnad, se figur nedan. Landsvägen fanns inte heller då, den byggdes 1932.
- * "Hägna" 2:16, 2:17. Från Bränna(n) och till diket ca 75 m väster om "Lagranningsdiket". (MP)
- * "Hägna". Ett område kring Kyrkvägen väster om "Kyrksten". Mittpunkt ca 130 m VSV "Kyrksten". "Brittas tomta" ska ha legat nära Hägna. (MN 1993), s. 41 och 101.
- * Hägnaden – se denna!
- * Hästhägna – se denna!
- * Hästhägnaden – se denna!
- * Kalvhägnaden – se denna!
- * Klockarhägnaden – se denna!

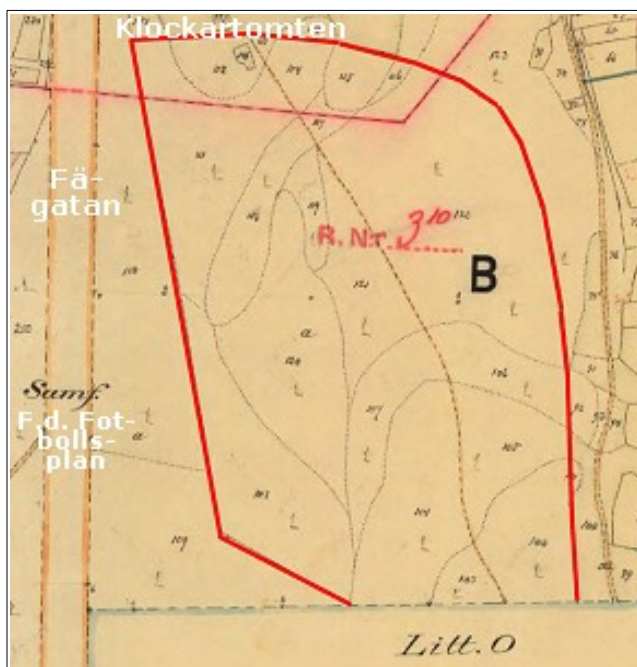

Fig. 39. Karta: Från en hemmansklyvning 1899 (H). "Hägna" här innanför röd linje. Gärdesgården gick nästan ned till "Odells väg" i öster, och även en bit utanför "Litt. M" till norra delen av "Litt. O" (skifte 3:37_1 = Löfgrens idag).

Vid sekelskiftet 1900 fanns många hägnader runt hela byns område, en del av dessa har säkert kallats för "Hägna" av respektive markägare!

Hägnaden

Vid LS inne i Gårdsgården på "Nölsia" (nordöstra sidan om sjön).

Hästbacken

Enligt (MN 1993), s.40. Högst oklart var denna backe var belägen. Eventuellt utanför byn norr om Trehörningsberget (på Kråkdalsliden)? Eller låg den bort mot Hästtumlet?

Hästhägna

Ca 900 m OSO om RefPkt2. På fastigheten 1:58_1. Inne i byn på "Nölsia".
Denna lilla, lilla åker heter Hästhägna. Kommer ihåg att pappa och jag gjorde en vilthässa för älg, rådjur och hare här. Vid jaktstämman året efter tyckte de flesta att det var bra. Einar Vännman hade dock vissa invändningar eftersom han sa: "– Älgen är ett ogräs! Den skall inte gödas, den skall dödas!". Pappa brukade klippa en stig över åkern för senare anslutning till Pettersborgsstigen. På senare år har jag klippt över åkern, men ifjol (2021) fixade Tommy Lindberg klippningen. (CJ).

Fig. 40. Foto: Christer Johansson.
"Hästhägna" med en klippt stig för senare anslutning till Pettersborgsstigen.

Hästhägnaden

Inhägnad i Bastuträsk intill Hästtjärnen. (ASO). Mellan Bastuträsk 305 (Nydala) och Hästtjärnmyran. Ca 1,6 km SV om RefPkt1.

Hästhägnberget

Bergknall i Bastuträsk. Liten, brant bergknall. (ASO). Bör ligga intill Hästhägnaden. Den enda bergknalle där i närheten är den höjd som ligger ca 160 m SSO om Bastuträsk 305 (Nydala). (GO).

Fig. 41. Foto: Gunnar Odell, 2020.
Hästhägnberget vid röd pil. Västra kanten är mycket brant. En avverkning gjordes runt bergsknallen år 2020. Fotoriktning mot SSV.

"Hästmyrtjännlajden"

*Åkrar söderut mot Mellantjärn från fastigheten 3:26, 3:11. Gustaf Anderssons (Nydala). (MP).
Se vidare Hästtjärnmyran och Hästtjärnen!*

”Hästjärnbäcken/-diket” – se Abborrtjärnen!

Hästjärnen

Ligger precis utanför Bastuträsks område ca 600 m SSO om Bastuträsk 305 (Nydala). Mitt i Hästjärnmyran. *”Hästjännna”. Pytteliten f.d. tjärn öster om f.d. Fällgrens, söder om Nydala (f.d. Paul Anderssons).* (MP). *Tjärn i Bastuträsk. I det närmaste uttorkad tjärn i Hästjärnmyran.* (ASO).

Hästjärnmyran

Myr i Bastuträsk. 1 km SV Abborrtjärnen. (ASO). Avståndet från Abborrtjärnen är ca 600 m. (GO). Se även Hästjärnen!

Hästitumlet

Ca 3 km SO om RefPkt1. Söder om Magermyran längs Braxselevägen. *”Hästitumle”* på dialekt. (MP). *Sverre Sandström kallade platsen för passet för ”Hästitomle”.* *Antar att hästar brukade tumla runt i renlaven där.* (CJ). Fina strandvallar kan ses i områdets isälvsavlagring. Bildar som grunda terrasser i terrängen. Här finns också två tjärdalar och en stor kolbotten (se även *”Kolbotten”*). Tjärdalarna finns inlagda i bl.a. *”Skogens pärlor”*. Kolbotten ligger ca 155 m SO om där *”Svenssons väg”* går in från Braxselevägen. Koordinater: SWEREF 99 TM: N 7103662, E 714730. WGS84: 63°59'35.7"N 19°23'30.1"E.

Högliden

Alt. *”Höglidknösen”/”Högliknösen”*. Brant bergsknalle SO Höglidjtjärnen. Ca 4,4 km NNO om RefPkt2. Berget ligger i Vindelns kommun strax utanför Bastuträsks viltvårdsområde. *Högliden kallas oftast för ”Högleknösen”, så lärde i alla fall pappa mig att det väldigt branta berget hette. Man får mjölksyra bara av att tänka på att gå upp från väster där. :-)* (CJ).

Fig. 42. Foto: Gunnar Odell, 2022.
Man ser långt mot norr från Högliden.

Höglidjtjärnen

Alt. *”Höglidjtjärn”*. En ca 3,3 ha stor tjärn uppe på Storbrånet, ca 4,5 km NNO om RefPkt2. *Jag kommer inte ihåg vilka det var, men pappa sa att två personer hade försökt mäta tjärnens djup, men att deras 17 meter långa rep (med tyngd) inte nådde botten. Låter som att tjärnen är djup!* (CJ).

”Höglidjtjärnsvägen”

Grusvägen från Kronvägen/Gammlidvägen och upp till Forsbergs koja vid Höglidjtjärnen.

”Hörnbergs tjännbäcksbränna”

Ca 2,0 km O om RefPkt2. Ca 1,1 km upp efter Rogers väg, invid till vänster. *Fin liten åker för 30 år sedan, nu är det markberett där, så åkern är fullständigt borta.* (CJ).

”Inni Fälla” – se Fällan!

”Inre delen av byn”

Runt de gamla gårdarna på båda sidor om sjön (kanske fr. a. på västra sidan, dvs. ”Sörsia?”). ”Inni Byn”. Jämför ”Yttre delen av byn”!

Inrefällan

Nedanför (öster om) Bastuträsk 330. Namn från åtminstone LS. Ca 180 m NV om RefPkt1. *Ann-Sofi Olsson* har skrivit om ”Ol-Isaksviken” (en vik i sjöns sydvästra del) med en ”Ol-Isaksfällan” ovanför viken. Även *Margit Nilsson* nämner osammanhängande ”Olof Isaks fälla” i sin bok (MN 1993), s. 26. *Mats Pleje* menar att en ”Ol Jacks Fälla” ligger nedanför Bastuträsk 330 och det är ungefär på samma ställe som Inrefällan. Frågan är då om Ol Isaks- och Ol Jacks fälla är samma ställe, och liktydigt med Inrefällan? Det finns ingen större vik i den delen av sjön, men kanske två mindre (?). En nedanför Bastuträsk 336 och en norr om Mittifällan. Inrefällan ligger närmare den senare.

Inre Stavarn – se Stavarn!

Inre Tjärnbäckrödingen

Exakt läge oklart. Tolkning av 1815 (A): Någonstans V om Tjärnbäcken, O om Kvarntjärnen.

”Jackssonsbäcken”

En ca 700 m lång bäck mellan Jackssonstorpet och norra delen av Nybysmyran. Ca 1,8-2,3 km ONO om RefPkt1. *Bäcken som rinner från Jackssonstorpet. Efter det att de två bäckarna vid Jackssonstorpets SV hörn har gått ihop, blir det ”Bäcken från Jackssonstorpet”.* (CJ).

Jackssonstorpet

Ca 2,3 km ONO om RefPkt1. Där Lillbergsvägen tar slut. Ca 850 m V om Åkerbäck. Torpet. (L). ”Jackssons torpe”. (MN 1993), s. 134. *Jackssonstorpet/Jackssons torpet. Man kan finna byggnadsgrunder i närheten av vändplanen, men de är otydliga.* (CJ). *Jackssons torpet. Åker V Åkerbäck.* (LL).

Fig. 43. Foto: Gunnar Odell, 2022.
Vändplanen vid Jackssonstorpet.
Fotoriktning mot söder.

Jenmyran

Ca 3,0 km OSO om RefPkt1. Direkt väster om Lillbergsvägen. Ligger utanför Bastuträsks område.

Jenmyrberget

Ca 3,7 km OSO om RefPkt1. Öster om Lillbergsvägen. Ca 1 km NV Lillberget. Ligger utanför Bastuträsks område.

Jenmyrliden

Åsslutningen öster om Nybysmyran. Väster om Jenmyran och Rörmyran. ”Jenmyrlia” på dialekt. (MP). Genmyrliden (MN 1973), s. 55. Den gamla vägen till Lillberg-Harrsele (”Harrselevägen” – se denna) gick uppför liden här. Vid LS kallades åsen för Rörmyråsen (efter närbelägna Rörmyran). *Rörmyråsen. Höjd S Bastuträsk. Rör = vass.* (LL).

”Johan Hanssons tomt” – se Klockartomten!

”Jon Jons” – se Risfällan!

Jonkesdalen

I dalsänkan strax söder om ”Chippen” (f.d. bönhuset/missionshuset) enligt MP. Han skriver: *En Jonk, om jag uppfattat det rätt, var bonde på det som idag är Anders Björklunds hemman (1:30_1). Anders farfar var Konfrid Björklund som nog gifte sig till hemmanet när han gifte sig med Edine. ”En Jonk” var pappa till Anders farmor Edine och hennes syster Emmy Eriksson som var gift med Hjalmar Eriksson. Liten dalsänka i B. på 1 Bastuträsk, öster om sjön. Uppkallad efter fastighetens forne ägare, en Jonk (Jonas).* (ASO).

Kajsafällan

Åkern vid sjön nedanför Bastuträsk 88. Namn åtminstone från LS.

”Kajsholmen”

Skogsholme i ”myrlandet” V om ”Nyfönnemyrholmvägens” infart från landsväg AC 600. Ca 4,1 km N om RefPkt2. Inget känt namn på holmen, förslag ”Kajsholmen” eftersom Kajsamyrbäcken rinner längs holmens sydöstra del. (GO).

Kajsamyran

Namn från åtminstone LS. Ca 4,2 km N om RefPkt2. Strax öster om landsväg AC 600, norr om Kajsamyrbäcken. *Kajsamyran - myr NO Vinmyran, Bastuträsk.* (LL). Vinmyran ligger drygt 2 km från Kajsamyran i SV riktning! (GO).

Kajsamyrbäcken

En ca 1,1 km lång bäck från Nyfönnemyrtjärnen till där den förenar sig med Skivsjömyrbäcken alldeles söder om ”Kajsholmen”. Enligt älgjaktskarta (Ä) från 2013: bäcken som rinner från Nyfönnemyrtjärn till Sör-Skivsjömyran. *Kajsamyrbäcken - Bäck från Kajsamyran NO Vinmyran.* (LL).

Kalvhägnaden

Åker kring Bastuträsk 82 och 86. Namn åtminstone från laga skifte. Stavades ”Kalfhägnaden” då.

”Kalles smedja” – se ”Arnolds smedja”!

”Kalles sommarladugård”

Ladugårdsgrund ca 130 m VSV om Bastuträsk 10. Ca 760 m SSO om RefPkt1. Koordinater enligt ”Skogens pärlor”: X:19,35513, Y: 64,00770. Efter Karl* Gottner Löfgren (f. 1906, d. 1978). Dock oklart vem som egentligen byggde ladugården. Den kanske revs på 1970-talet – såg själv byggnaden åtminstone under 1960-talet. (GO). I ett dokument från 1888 kallades en sommarladugård för ”sommarfähus”.

Kalkällarne

Två små ängar ca 600 m söder om Nyfönnemyrtjärnen. Ca 2,8 km NNO om RefPkt2. På båda sidor om Nyfönnemyrbäcken, rätt nära ”Engmansstugan”.

Kalkällhalsen

Namn åtminstone från LS. Norr om Kalkällhalsmyran. Ca 1,3 km OSO om RefPkt1, ca 300 m öster om Kvarntjärnen. Kalkällhalsen (en inhägnad äng) låg på Qvarntjernmyran vid LS.

Kalkällhalsmyran

Kallades Qvarntjernmyran vid LS. Kallas nu Kalkällhalsmyran enligt L. Ca 600 m SO om Kvarntjärnen. Större delen av myren ligger på Rotetorpet 1:1_2.

Kalkällholmen

Namn från LS. Oklart var den låg?

”Karles vika” – se Nyverksviken!

Kavelbron

Ca 2,0 km NO om RefPkt2. Ca 410 m uppströms Nyfönnemyrbäcken från Tjärnmyrtjärnens norra ände. *Ännu ett namn jag har hört sedan barnsben, dvs. då jag började följa med i älgjakten då jag var 7 år (1973). Nuvarande bro byggde pappa (Lars-Ola Johansson) och Stellan Häreskog (Bjurholm). (CJ). Enligt en karta från LS gick stigen till Pettersborg över myren i närheten av denna bro på den tiden. Idag går stigen över en mindre bro 185 m nedströms Kavelbron.*

Fig. 45a. Foto: Christer Johansson.
Kavelbron. Fotoriktning mot öster.

Nya fakta har kommit fram om ”kavelbron”. Den 18/9-2023 var undertecknad och sondade över Tjärnmyran där den är som smalast. Hittade kavlar (rundstockarna) 5-15 cm ner i torven över hela myren. Den nuvarande stigen från nya ”Kavelbron” (se bild ovan) och österut går precis ovanpå dessa stockar. Man känner att det är mer stumt att gå där.

I Wikipedia står det så här: ”Kavelbro är en förstärkning för enkla vägar över sankmark. Kavelbron består av timmerstockar lagda tätt intill varandra tvärs vägens riktning, likt sliprar på en järnväg. Stockarna fördelar belastningen av fordonets tyngd och hindrar det från att sjunka ner i marken. Kavelbron fungerar inte som en fördämning, utan tillåter ett visst flöde av vatten från den ena till den andra sidan av bron.”

Kavelbron i Bastuträsk [kan](#) ha sett ut ungefär så här för en tid sedan (medan stockarna ännu kunde ses ovan markytan).

Fig. 45b. Exempel på en åldrad kavelbro. Orsa Kommun Bildarkiv. Foto: Ivar Andersson.

Kenneths grusgrop

Ca 110 m norr om telemasten som rests norr om Bastuträsksjön. Direkt norr om ”Sörsivägen”. Grustaget ligger mitt på isälvsåsen som går ut under Bastuträsksjön via Bastunäset. Efter Erik Kenneth* Lillebror Vännman (f. 1957), boende på Bastuträsk 76.

”Kenneths sommarlada”

Ca 1,3 km NNV om RefPkt2. På Bäckmyran, ca 90 m väster om landsväg AC 600. *Skulle nog lika gärna kunna kallas ”Vännmans sommarlada”, men pappa kallade den för ”Kenneths sommarlada”.* (CJ).

Fig. 46. Foto: Gunnar Odell, 2022.
”Kenneths sommarlada” på Bäckmyran.

Kenneths väg

Den ca 1,6 km långa vägen med hög bärighet som går från landsväg AC 600 upp till Stenbrottet. Alternativa namn: "Bergtäktsvägen" / "Stenbrottsvägen". (GO). *Jaktlaget kallar vägen för "Kenneths väg" sedan Kenneth Vännman bröt den med sin grävmaskin.* (CJ). Känner ännu inte till byggåret, men den är inte så värst gammal (fanns då inte på en flygbild från 1975).

Fig. 47. Foto: Gunnar Odell, 2022. Vägbojmen längst ned på "Kenneths väg". 130 m i riktning mot Skivsjö från korsningen AC 600 och "Sörsivägen" norr om Bastuträsksjön.

Kerstimyran

Delvis tidigare uppodlad myr ca 1 km NNV om RefPkt2. Ca 380 m V om "Kenneths sommarlada" på Bäckmyran. Namn åtminstone från 1777 (MN 1993), s. 56. Andra namnformer är: "Kierstinmyran", "Kerstinmyran" och "Kerstimyra". *Kerstimyran. Myr N Bastuträsk.* (LL). *Den enda som haft namnet Kerstin på dessa ägor är Karin och Johan Johanssons dotter Kerstin f. 1730, gift med Erik Ersson f. 1730 i Agnäs.* (MN 1993), s. 56.

Fig. 50. Foto: Gunnar Odell, 2022. Den gamla igenväxta åkern på södra delen av Kerstinmyran. Fotorikning mot norr.

Kerstinmyrbäcken

Namn från åtminstone LS. Avvattnar Kerstimyran. Rinner ned mot Bäckmyran och Bäckmyrbäcken.

"Kierubäcken" – eller liknande, se Lortbäcken!

"Killingholmen" – se Vikranningsholmen!

”Kjell Vedins bräntpass”

Ca 1,7 km NV om RefPkt2. På gränsen mellan Bastuträsk och Västansjö (ca 500 m från gränsen till Tribladtjärns NR).

För ca 30 år sedan hade Kjell gjort upp eld på detta älgpass. Passet ligger på en tallbeksädd myr. Två veckor senare såg vi en rökpelare från byn och då åkte Lars-Axel Nilsson, pappa och jag dit. Kjells eld hade då gått ned i myren. När vi stötte till med spadarna där det rykte, slog halvmeterhöga eldslågor upp. Totalt brann det i myren på ett område som var ca 20x40 meter. Därefter fick passet namnet. Jag tror att Kjell ursprungligen kom från Sorsele, men kom med i jaktlaget via Thor Berg, Lars-Ove Olsson eller Lars Axel Nilsson. (CJ).

Fig. 48. Karta: från Lantmäteriet. ”Kjell Vedins bräntpass” vid röd prick.

”Kjells odlingen”

Ca 400 m VSV om RefPkt2. En ca 200 m lång väg leder dit från ”Sörsivägen” vid Sjöraningsviken innersta del – ”Kjellsodlingsvägen”? Alternativa namn: Odlingen och ”Kjellsodlingen”. Ca 2,5 ha stor nyodling av Olle och Kjell Olsson på 1920-40-talet. (MP). MP hade ett par tältkåtor, grillplats, m.m. där i slutet av 1990-talet. Se vidare Odlingen!

Fig. 49. Foto: Gunnar Odell, 2022. Längs vägen strax öster om ”Kjells odlingen”. Ladan har nog gjort sitt! ;-)

”Kjell-Åkes väg”

Ca 1,3 km S om RefPkt1. En ca 350 m lång skogsbilsväg väster om Brånan över Spångmyran. I rågången mot 3:44_1. Bröts i början av 2010-talet av Kjell Åke* Simon Johansson (f. 1951). ”Kjell-Åkes väg”, eller ”Åkes väg” (som en del säger i jaktlaget). (CJ).

”Kjells vika” – se Brännviken!

Klinkan

Liten höjd ca 450 m NV om RefPkt2. Öster om Klinkmyran. Klinka. (LS). Äng- och skogsmark i B. väster om Skallerraningen. Namnet oförklarad. (ASO). Ås N Bastuträsk. (LL). Se vidare Klinken!

Klinken

Myr strax V-NV om Klinkan. Namn från åtminstone LS. Läs mer om Klinken, Klinkan och Klinkmyran på: <https://privat.bahnhof.se/wb922996/pdf/Klinkan.pdf> !

Fig. 51. Foto: Christer Johansson, 2021. Klinkan vid röd pil. Foto taget från Klinkmyran i riktning mot söder.

Klinkmyran

Är troligen samma myr som Klinken. Ca 600 m NV om RefPkt2. Väster om Klintmyran och Klinken. "Klinkmyra". (CJ). Se vidare Klinken (webbadress och figur)!

Klintberget

Namnet fanns redan på en karta från 1815 (A). Dock svårplacerat pga. kartans dåliga överensstämmelse med verkligheten. Den enda höjd i närheten som skulle kunna uppfattas som en "klint" ligger strax väster om Klintmyran, se figur. Ca 750 m NV om RefPkt2.

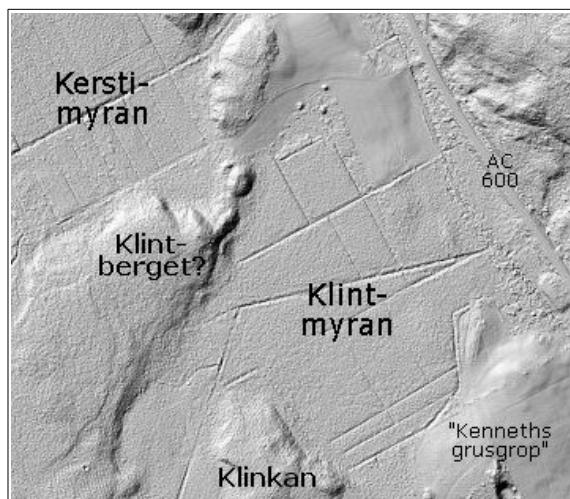

Fig. 52. Terrängskuggningsbild: från Lantmäteriet. Klintberget skulle kunna vara den höjd som ligger väster om Klintmyran, söder om Kerstimyran?

Klintmyran

Gammalt namn. Det fanns antecknat i ett domboksutdrag från 1777 (MN 1993), s. 56. Finns även med på en karta från 1815 (A). Myren nämns dock inte vid LS. Ca 600 m NNV om RefPkt2. Se fig. 52 ovan!

"Klockargärden" – se Gärden!

Klockarhägningen

Ca 450 m SV om RefPkt1. *Klockarhägningen. Inhägning i B. intill Klockartomten. (ASO). Kan vara samma som Lindbergsgården vid LS, se denna!*

Klockartomten

Ca 425 m SV om RefPkt1. Ca 150 m upp efter vägen ("Sveas vägen") som går mot Nydala/"Anderssons" från "Sörsivägen". *Klockartomta. (MP, MN).*

Här har stått ett antal hus och uthus. Alla hus och några uthus är flyttade till andra delar av byn. En timmerlada, sommarladugård och f.d. smedja står kvar. I (MN 1973), s. 11 och 12 finns ett par bilder på husen och de personer som bodde där. *Tomtplats i B. på 3 Bastuträsk. För länge sedan boplats för Bjurholms klockare." (ASO).*

Fig. 53. Foto: från Västerbottens museums fotoarkiv. 1950-tal. Ett uthus på Klockartomten. "Tror det är timmerladan på höger sida mellan smedjan och sommarladugården. Vid åkern Gäla. Ladan finns kvar även idag, men nu med plåttak." (KÅJ).

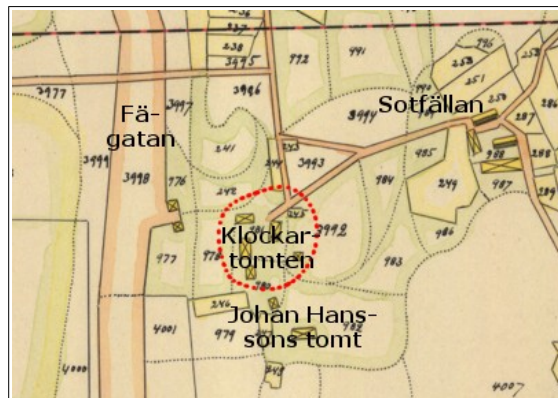

Fig. 54. Karta: från laga skifte, 1868. Klockartomten inom rödprickad linje. Tomten ligger i Sotfällan. Johan Hanssons tomt strax söder om. Möjligen räknas samtliga hus i området till Klockartomten?

Alldeles intill i sydvästlig riktning fanns vid LS en inhägning som kallades Lindbergsgården, se denna! Det kan vara samma inhägning som Klockarhägningen (se denna)?

I RAÄ under [Fornsök](#) kan man läsa detta: *Klockartomten, benämns "Klockartomta".*

Beskrivning: *Bebyggelselämning. Husgrund 14x6 m (NV-SO), 0,5-1 m h. Begränsas genom jordvallar 1,5-3 m breda med uppstickande sten. I N delen är en källargrop? Smedjan och 1 mdj. Beväxt med 5 barrträd.*

Centrumkoordinater
(SWEREF 99 TM N,E):

N 7105535, E 712363

"Johan Hanssons tomt":

Beskrivning: *Bebyggelselämning, inom ett område 20 m diam är trähusgrundar. Därav den ena är böningshus och den andra jordkällare.*

Centrumkoordinater
(SWEREF 99 TM N,E):

N 7105472, E 712401

Tradition: Enligt M. Nilsson, Bastuträsk
kallad Johan Hanssons tomt. Uppförd
1800 talets början, flyttad 1868.

”Johan Hanssons tomt” fanns före LS. Hanssons flyttade vid LS från Klockartomten till Sjöbacken. (MN 1993), s. 19.

Enligt SL och KÅJ kan det lilla huset som stod på Bastuträsk 10 ha flyttats från Klockartomten.

Fig. 55. Foto: Gunnar Odell, 2009. Ev. ett hus som flyttats från Klockartomten. Huset revs i början av 2010-talet.

Klockartomten har varit ett sorts nav i byn. Flera vägar ledde hit; ”Sveas vägen”, ”gamla Mellantjärnsvägen, Brånävägen, ”kärrvägen från Kvarngärdan”, ”kärrvägen från Nygärdan” och en anslutningsväg från gamla Kyrkvägen.

Misstänker att det finns mer skriftligt material om Klockartomten om man letar noggrannare. (GO).

Kläppen

Ca 280 m V om RefPkt1. Strax väster om ”Byastugan”. Bastuträsk 327 ligger på Kläppen. Även kallad ”Finnkläppen”. (MN via KÅJ). *Skogsbacke i B. Liten, skogsbevuxen höjd vid landsvägen på sjöns västra sida. Ej levande som dialektord.* (ASO). Enligt MP lär det finnas ett Kläppen vid Nydala/”Anderssons” också. Återstår att utröna var den låg. (GO).

”Knarrlägdan”

Ca 450 m SSO om RefPkt1. Ca 130 m SO om Bastuträsk 20 (röda gården). Enligt FO spelade kornknarren ofta på den här åkern under 1940-talet. Namnet myntades av GO 1979 i samband med upprättande av en detaljerad karta över skiftet 3:44_1. Namn på alla andra av Odells åkrar finns angivna här för den mest specialintresserade: https://privat.bahnhof.se/wb922996/bilder/Odells_akrar.jpg

Fig. 56. Foto: Gunnar Odell, 2022. ”Knarrlägdan” bakom björkarna vid röd pil. Fotoriktning mot söder.

”Kolbotten”

Observera att det finns många gamla kolbottnar runt om i Bastuträsk by! För att skilja dem åt måste man lägga till ett förled. De flesta har inte det idag, undantaget: ”Övre Kolbotten” och ”Nedre Kolbotten” i Bäckmyrbacken (se dessa). Spår efter kolbottnar kan ses på terrängskuggningsbild från Lantmäteriet, se ”Min karta”: <https://minkarta.lantmateriet.se/>. De ser ut som runda cirklar på bilden. Ett skolexempel kan beskådas på Hästtumlet (se denna för exakt position, samt figur nedan). På älgjaktskartan finns en ”Kolbotten” nära Jackssonstorpet utmärkt (ca 2,4 km ONO om RefPkt1). Det är möjligen två kolbottnar där. (CJ). De ligger ca 160 m OSO om vändplanen vid Jackssonstorpet, intill Lillbergsvägen.

Fig. 57. Foto: Gunnar Odell, 2022. Kolbotten på Hästtumlet (röd ring). Fotoriktning mot SO.

Komyran

Tvådelat myrområde som har lång sträckning i nord-sydlig riktning öster om byn. Lilla och Stora Komyran nämns vid LS (se vidare resonemanget under Komyrbrännan!). CJ skriver så här om södra delen av Lilla Komyran: *Alla i jaktlaget kallar denna åker för ”Komyra”. Pappa sa ofta Komyra, men ibland även ”Hjalmars Komyra”.* *Komyran. Myr i B. 1 km NÖ sjöns sydspets. Bete för kor.* (ASO). ASO menar nog Stora Komyran på kartan.

Fig. 58a. Foto: Christer Johansson, 2021. ”Komyra”/”Hjalmars Komyra”. Fotoriktning mot NO.

Fig. 58b. Karta: från Lantmäteriet. Stora och Lilla Komyran inom röda linjer.

Komyrbrännan

Namn från åtminstone LS. Höjdsträckning/ås mellan Lilla Komyran och Tjärnmyran (dvs. strax öster om Lilla Komyran, se fig. 58b). Ca 1,5 km ONO om RefPkt2. På en karta från 1815 (A) finns "Stora Komyrberget"/"Storkomyrberget", kanske det är samma som Komyrbrännan? Vid LS anges Lilla Komyran ligga vid nuvarande "Hjalmars Komyra", och Komyrbrännan öster därom, se figur 58c. Enligt min mening är det ganska osannolikt att endast den södra delen av myren och höjdsträckningen öster om myren kallades Lilla Komyran respektive Komyrbrännan, varför jag förlängt områdena mot NV (fig. 58b).

Fig. 58c: Lilla Komyran och Komyrbrännan vid laga skifte inom röda linjer. Jämför med det utvidgade området i fig. 58b.

En "vild" gissning kan också vara att de hittills oplacerbara Kungsmansmyran och Kungsmansmyråsen är lika med Lilla Komyran och Komyrbrännan i fig. 58b. (GO).

Komyrhålet

Namn från åtminstone LS. Ca 1,5 km NO om RefPkt1. Öster om Stora Komyrans norra del, ca 180 m SV om där "Rogers väg" korsar Tjärnbäcken. Se figur 58b!
Sumppmark i B. Vid Tjärnbäckens västra förgrening 500 m NÖ Komyrtjärnen. (ASO).

Komyrtjärnen

1 km NO om RefPkt1. Ca 740 m upp efter "Hanses väg" och sedan ca 130 m uppströms diket (mot NNV). Komyrtjern vid LS. *Komyrtjånna. (MP, ASO). Komyrtjärn, "tjärnen" är numera bara ett större surhål. (CJ). Tjärn i Bastuträsk 1 km S u:et i Bastuträsk. (ASO).*

"Komyrvägen"

En ca 750 m lång väg med start från landsväg AC 600 strax söder om Bastuträsk 76. Vägen går ungefär i NO riktning mot "Komyra"/"Hjalmars Komyra".

"Kroklägdan"

En liten smal åker som är vinklad i söder. Ca 100 m SV om Klockartomten. *"Krokläjdä" var Johan Kungsmans benämning. (MP).*

"Kron diket"

Det finns säkert åtskilliga krongdiken i Bastuträsk, men inga namn har meddelats. FO sa "Krongdicket" om det dike som avvattnar norra delen av Spångmyran, samt Nygårdsmyran, på skiftet 3:44_1. Vattnet rinner ungefär mot NNV och ut i Abborrtjärnbäcken vid Gårdmyrranningen. Kan periodvis vara svår att ta sig över torrskodd. Enkla spänger finns under f.d. "Lyslina" (norra delen av Nygårdsmyran) och strax söder om Nygårdsmyran (se foto nedan).

Fig. 59a. Foto: Gunnar Odell, 2022. Den enkla spången över "Krondiket" strax söder om Nygårdsmyran. Fotoriktning mot NV.

Kronoparken – se Gammliden! Vid LS kallades bl.a. detta område för Kronoöfverloppsmarken.

Kronsticket – se "Kronvägen"!

"Kronvägen"

Den långa skogsbilvägen som går uppe på Storbrånet och Storbrännan N-NO om byn. Börjar ca 570 m söder om vägkorsningen landsväg AC 600 och Nyåkerstjärn (S Sunnansjö/Skivsjön). Där står en vägschild med texten "Gammlidvägen" (ska vara Gammlidvägen!). En avtagsväg från denna väg (efter ca 3,3 km) mot "Jan-Olof Forsbergs maskinhall" kallas Kronsticket. (CJ). Avtagsvägen förgrenar sig på flera ställen i söder, men alla dess räknas till Kronsticket enligt CJ.

Kråkdalsliden

Liden ligger mestadels i Mellantjärns område, men norra delen, Brånan, får nog anses tillhöra denna höjdsträckning/ås. Skogsmark i Mellantjärn norr om Trehörningsberget. (ASO).

"Kråkdalslidsvägen" – se Brånävägen!

Kullen

Åkerkulle. Kulle, åker i Bastuträsk på västra sidan om sjön. Brant, rund. uppodlad kulle. (ASO). Lite svårt att tolka var denna kulle ligger. I kartan har jag placerat ut den på det mest troliga stället, nära sjön nedanför Bastuträsk 340, ca 400 m NV om RefPkt1.

Fig. 59b. Foto: Alvar Karlsson, kanske från 1980-talet. Kullen väster om sjön. Fotoriktning mot SV (från Lobacken).

”Kungslägdan”

Förkortning av ”Kungsmanslägdan”. Liten åker i Kungsmans-/Kungsfällan. Ca 500 m SSO om RefPkt1. Vid laga skifte fanns ett bostadshus och uthus här. På en karta från 1899 finns inga hus utritade. Inget har ännu framkommit om vem som bott där. Har provgrävt på ett litet ställe och fann rester av krossade porslinskoppar och järnföremål, så helt uppenbart har det stått ett hus där. (GO). För mer exakt läge, se: [Odells åkertegar](#) .

Kungsmansfällan

Området runt Bastuträsk 20 (den vita gården). Ca 560 m SSO om RefPkt1. Kallades även ”Kungsfällan” vid LS. Efter Martin Kungsman (f. 1847-08-23, d. 1916-10-18). Hans far var Mårten Kungsman Mårtensson (f. 1817-01-03 Hjuken, Degerfors, d. 1883-10-04). Mårten har var soldat nr 6 på Rotetorpet, men bonde från 1849. (MN 1993), s. 23.

Kungsmansgården

Ca 670 m VNV om RefPkt1. Söder om Brännan. På fastigheterna på 2:17, 3:24 och 3:32, ca 230 m SV om Bastuträsk 344. Andra namnformer är: ”Kungesgården”, ”Kungsgården”, ”Kungesgåla”, ”Kungsgåla”. Åkern (på ca 2 ha) ursprungligen uppbruten av Martin Kungsman (se Kungsmansfällan) före 1860 . *Åker i B. på 3 Bastuträsk, väster om sjön. Av egennamnet Kungsman.* (ASO).

Kungsmanskroken

Krok i Bastuträskbäcken. Kungsman, släktnamn i B. (LL). Oklart vilken krok i bäcken som avsågs? En stark kandidat är den meanderslinga som finns vid tvättstugan på Kungsmansfällan, ca 500 nedströms RefPkt1. Se: <https://privat.bahnhof.se/wb922996/Meanderslinga.html> .

Kungsmansmyran

Oklart var denna myr låg! *Myr NO Bastuträsk.* (LL). Se Komyrbrännan!

Kungsmansmyråsen

Oklart var denna ås var belägen! *Höjd NO B. Ligger invid Kungsmansmyran.* (LL).
Se Komyrbrännan!

”Kungsmansraningen” – se Raningen!

Kungsmansstryckan

Oklart var denna strycka/fors låg! *Fors i Bastuträskbäcken. Stryck = mindre fors. Kungsman är släktnamn.* (LL). *Liten fors i Bastuträskbäcken ca 3,5 km söder om sjöns utlopp.* (ASO). Då hamnar man ungefär på utskiftet 3:44_2 och där finns ingen fors, bara en spikrak kanal (Myrkanalen). ”Roberts fors” är en liten fors på Kungsmansfällan, kan det vara den? Dit är det dock bara ca 0,5 km från sjöns utlopp.

Kvarnbäcken – se fr.a Bastuträskbäcken, men även Abborrtjärnbäcken!

Kvarndammet

F.d. kvarndammen på ”kvarnplatsområdet”/Kvarnplatsen i Såggrubba. Själva fördämningsanläggningen eller dammbyggnadsverket borde rimligen vara ”...dammet”, men i dagligt tal har det blivit lika med ”...dammen”. Dammen (den uppdämda vattensamlingen) bör ha legat uppströms bäcken. Kanske dämde vattnet upp ända till Sjödammets (vid Bastuträsksjöns utlopp)? Detta har nog krävts för att få ned stockarna genom bäckkrökarna i flottningstider. Se även Kvarnplatsen, Kvarnforsen och Såggrubba!

Kvarnforsen

På Kvarnplatsen i Såggrubba.

Se https://privat.bahnhof.se/wb922996/Kvarnforsen_1974.html med kort beskrivning och bilder! Se även Kvarnplatsen, ”Kvarnholmen”, Kvarndammet och Såggrubba!

Kvarnfällan

Mellan Sjöbacken och Inre Stavarn, öster om Bastuträskbäcken. Ca 280 m OSO om RefPkt1. Vid LS Qvarnfällan. Betydelse av ordet ”Fällan”, se Fällan! ”Kvarnfälla”. Åker i B. omedelbart söder om sjön, ovanför kvarnarna. (ASO). Vilka kvarnar ASO syftar på är oklart? I och med att hon använder pluralis borde det vara kvarnarna i Såggrubba, men dit är det ca 600 m! Kanske har det legat en kvarn vid Sjödammets (eller strax nedströms) som namnet kommer sig av??

Kvarngärdan

Den stora åkern på 3:49 och 3:38_1 (Bastuträsk 10 och 12). Ca 1 km SSO om RefPkt1. Qvarngärdan vid LS. ”Kvarngäla”. Åker i B. 1 km söder om sjöns sydända, på västra sidan om bäcken. (ASO). ”Kvarngärdsvägen” – se Löfgrens väg!

Fig. 60. Foto: Gunnar Odell, 2022.
Kvarngärdan. Bastuträsk 12 i bakgrunden.
Källbackslägdan ligger bakom den lilla trädningen t.v. Fotoriktning mot SSV.

”Kvarnholmen”

Den pyttelilla ö som finns strax nedanför Kvarnforsen i norra delen av Såggrubba. På eller i anslutning till denna har en kvarn och senare en elkraftstation stått. Namnförslag av GO.

Kvarnnäset

Qvarnnäset vid LS. Ca 1 km SO om RefPkt1. Skiftet 1:26_2 utom den lilla delen närmast Bastuträskbäcken väster om Braxselevägen (vilket är en del av Kvarnnäset, se denna). ”Kvarnnäse”. ”Åker i B. 1 km söder om sjön, på östra sidan om bäcken. (ASO).

Kvarnplatsen

Qvarnplatsen. (LS). Område vid Bastuträskbäcken i nordligaste delen av Såggrubba. Ca 850 m nedströms Bastuträsksjöns utlopp. Här har funnits en fördämning, en kvarn (Storkvarnen/Överkvarnen) och en elkraftstation. Allt är rivet idag. Se Kvarndammet, Kvarnforsen och Såggrubba!

Kvarnranningen

Qvarnrödningen vid LS. Senare Kvarnranningen. (ASO, LL). *Ranningen*. (SL). Ett långt smalt område kring Bastuträskbäcken från "Stigs bilbro" till strax ovanför Smånäsdammet. Svämmas över och gödslas från bäcken fr. a. under våren. *Röjning i B. 200 m S Sågdammet*. (ASO). *Ång vid Bastuträskbäcken*. (LL). Bör vara ca 200-1200 m S Sågdammet. (GO).

MP skriver: *Min pappa (Gösta Pleje) berättade att han och hans kusin Bertil hade fått som arbete att bredda/räta ut och fördjupa bäcken i Kvarnranningen för att underlätta för flottningen. 8 m brett och 1,2 m djupt. Pappa sa: "Hä va tur att en Bertil var Högerkastar, för ja var ju Vänsterkastar, så vi kunne kast åt varsitt håll". Kom ej ihåg sträckan de skulle gräva. Men tillräckligt för att jag skulle inse att det var ett Sisyfosarbete. Men klart blev det i alla fall. Meterpriset kom jag inte heller ihåg. Röjning – se definition under Annesmyrrödningen!*

Fig. 61. Foto: Gunnar Odell, 2022. Del av Kvarnranningen strax söder om "Stigs skoterbro". Fotoriktning mot söder.

"Kvarntjärnbäcken"

Den ca 400 långa bäcken mellan Kvarntjärnen och Lortbäcken ser ut att sakna ett namn. Naturligt vore att säga "Kvarntjärnbäcken" om den. (GO). Kan det vara så att det funnits en kvarn i bäcken med tanke på tjärnens namn? Det finns vissa kulturspår nära bäcken på ett ställe som skulle kunna tyda på detta.

Kvarntjärnbrännan

Stavades Qvarntjernbrännan vid LS. Åsen öster om Kvarntjärnmyran. Ca 1,2 km ONO om RefPkt1.

Kvarntjärnen

Qvarntjern vid LS. *Kvarntjänna*. (MP). Tjärnen, med en nuvarande klarvattenyta på ca 1,4 ha (ca 60 % av ytan vid LS) ca 230 m NO om Torparberget. Ca 1 km OSO om RefPkt1.

Fig. 62. Foto: Gunnar Odell, 2022. Kvarntjärnen. Fotoriktning mot söder.

Kvarntjärnmyran

Qvarntjernmyran vid LS. *Kvarntjännmyra*. (MP). Myren norr om Kvarntjärnen (se ovan). Vid LS ingick även Kallkällhalsmyran, Kallkällhalsen och södra delen av Komyran i Qvarntjernmyran.

Fig. 63a. Foto: Gunnar Odell, 2022.
Kvarntjärnmyran. Fotoriktning mot norr.

Kvarntjärnvägen

Qvarntjernsvägen vid LS. Det har funnit två vägar upp mot Kvarntjärnen, se fig. nedan. Qvarntjernsvägen är dock den som går i nord-sydlig riktning, för det står i registret till laga skifte att Fägatan gick efter (= längs) den ned till ”Hartsele vägen” (den som går förbi Rotetorpet).

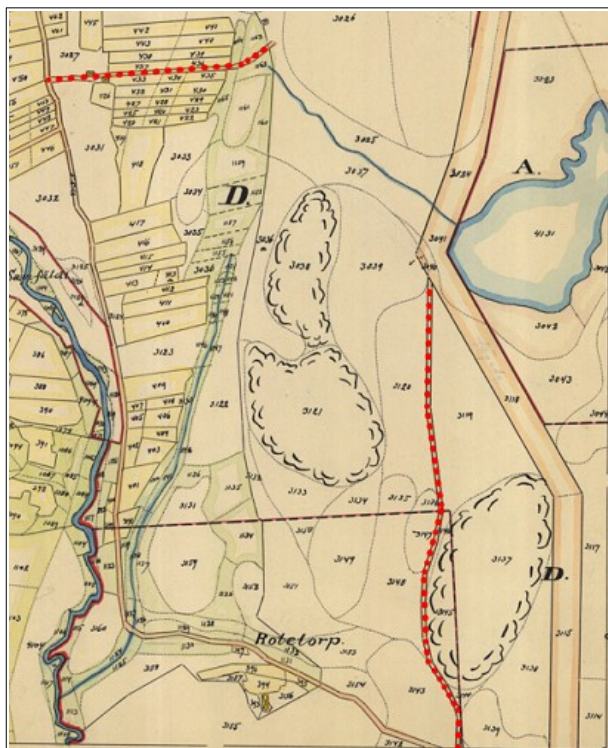

Fig. 63b. Karta: från laga skifte.
Qvarntjernsvägen/Kvarntjärnvägen gick uppe på Torparberget. Det finns just inga spår av den idag. Vägen från Stavarn däremot är körbar med traktor och har förlängts upp mot Kvarntjärnen (”Roberts lötbacken”).

”Kvarnvägen”

Namnförslag GO. En vägstump (ca 100 m lång) från Bastuträsk 220, längs norra slutningen av Sågrubba, ned till Kvarnplatsen. Vägen gick troligen över till Bastuträsk 10 (och/eller ”Arnolds smedja”) när kvarnverksamheten var igång.

Kvarnänget

Qvarnänget vid LS. Området mellan Kvarnnäset och Rotetorpet. Ca 350 m ONO om Bastuträsk 12, öster om Bastuträskbäcken och mestadels öster om Braxselevägen (utom det plana området längs bäcken från ”Stigs bilbro” till Såggrubba).

Kvastmyrarna

Stort myrkomplex ca 3,5 km NO om RefPkt2. Öster om Storbrännan, ca 900 m O om Forsbergs maskinhall. ”Mittiåsen” går in bland myrflikarna.

Kvastmyrbäcken

Bäck ca 4,5 km ONO om RefPkt2. Den tvärrar här över BVVO:s östligaste hörn. Bäckens rinner söderut ca 9 km och förenar sig med Kvillträskbäcken strax NV om Kvillsträsket (som ligger i ett naturreservat).

”Kyrksten”

Markerar en av startpunkterna på gamla vägen, Kyrkvägen, till Bjurholm.

En bild på stenen finns i (MN 1993), s. 42. *Sten på 2:23. 50 m väster om ”Sörsivägen”.* (MP).

”Kyrkvägen”

Andra namnformer: ”Gamla kyrkvägen”, ”Gamla kärrvägen till Bjurholm”, ”1700-tals vägen till Bjurholm”. *Kyrkvägen, utfartsväg från B. Kärrväg.* (ASO). Dess ungefärliga sträckning vid laga skifte framgår i delkarta 11 (grönprickad linje).

Källbackslägdan

Ca 200 m NO om Bastuträsk 12 (3:38_1). En lite fuktigare del av Kvarngården, på östra sida. (SL). Se fig. 60.

Kärret

Litet kärr ca 340 m ONO om Bastuträsk 76. *Ett surhål, som är ca 50 x 100 meter stort.* (CJ).

Kallades enbart Tjern vid LS.

Fortsättning följer i **del 2** ([Platsnamnibastutrask2.pdf](#)),
som tar upp de platsnamn som börjar på **L** till **Ö**!

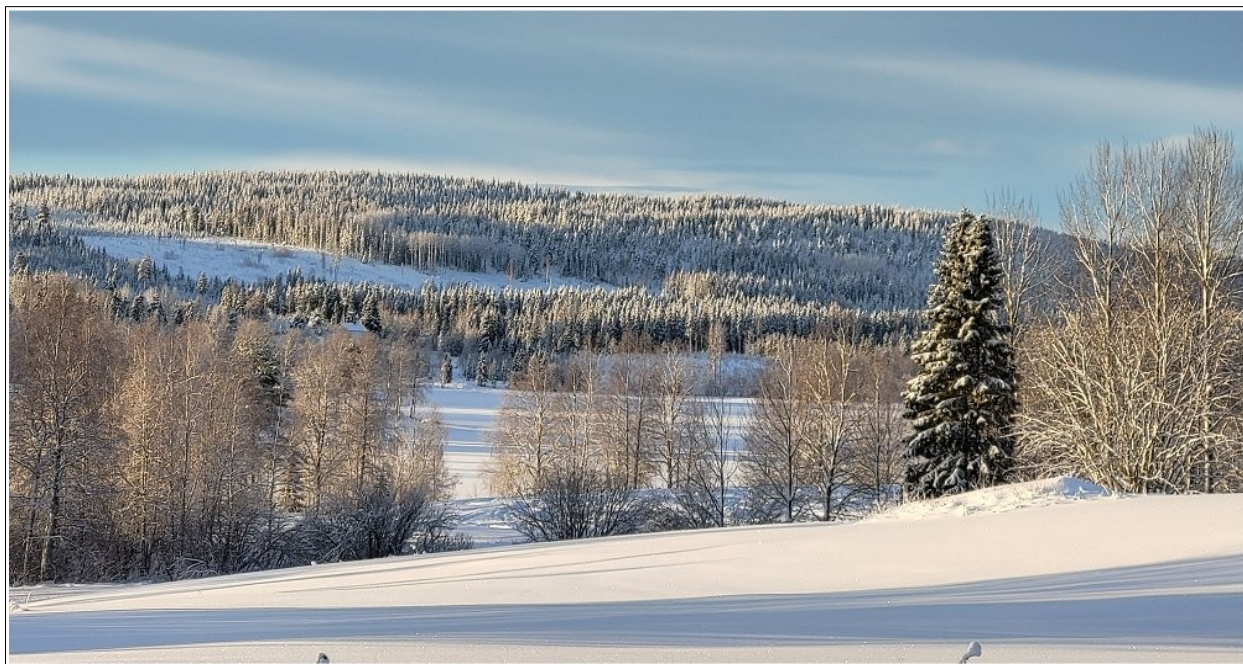

Fig. 63c. Foto: Christina Lassander Odell, 2023-01-20. Lobacken, Bastuträsket, Långtjärnåsen och Snögberget. Fotoriktning mot väster.